

Деловодни број:310/26  
датум:26.6.2026.

# **ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ОШ „НИКОЛА ТЕСЛА“, ЛИПАР 2026/27.-2029-30.**

## **ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ:**

**Назив школе:**Основна школа“ Никола Тесла“

**Место:** Липар

**Адреса:** Маршала Тита 42

**телефон:**025/707-006

**факс:**025/707-488

**маил:** osntesladirektor@gmail.com

Стручни актив за развој Школског програма у следећем саставу:

|                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------|
| <b>ЧЛАНОВИ СТРУЧНОГ АКТИВА ЗА РАЗВОЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА</b>        |
| <b>ПРЕДСЕДНИК: Нађа Матић</b>                                     |
| <b>Члан: Невенка Поповић - директор школе</b>                     |
| <b>Члан: Владан Маравић – наставник информатике и рачунарства</b> |
| <b>Члан : Љубка Митровић – професор разредне наставе</b>          |
| <b>Члан: Наташа Бадњар наставник ликовне културе</b>              |
| <b>Члан : Славко Рац - наставник технике и технологије</b>        |
| <b>Члан: Милан Јакшић - наставник српског језика</b>              |

израдио је предлог ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА за период од школске 2026/2027. до школске 2029/2030. године

На седници Школског одбора одржаној 26.6.2026. године предлог Школског програма за период од школске 2026/2027. до школске 2029/2030. године је у целисти усвојен.

## САДРЖАЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА:

- 1) циљеви школског програма
- 2) план наставе и учења основног образовања и васпитања
- 3) програме обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
- 4) програме изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
- 5) програм активности по разредима, са начином и поступцима њихово и поступцима за њихово остваривање
- 6) програм допунске и додатне наставе
- 7) програм културних активности школе
- 8) програм школског спорта и спортских активности
- 9) програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програми спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања
- 10) програм ваннаставних активности ученика
- 11) програм професионалне оријентације ученика
- 12) програм здравствене заштите
- 13) програм социјалне заштите
- 14) програм заштите животне средине
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом
- 16) програм сарадње са породицом
- 17) програм излета, ескурзија и наставе у природи
- 18) програм рада школске библиотеке
- 19) начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно васпитни рад

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуално образовниом плану чине прилог школског програма.

## ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Целокупан Школски програм реализује се на српском језику.

## ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм основне школе « Никола Тесла » Липар сачињен је у складу са могућностима и условима школе, као и према потребама деце, родитеља, поштујући прописане законске одредбе и важеће правилнике у време израде истог:

1. Закон о основама система образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2017/88/1/reg>
2. Закон о основном образовању и васпитању  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2013/55/1/reg>
3. Правилник о **плану** наставе и учења за **први циклус** основног образовања и васпитања и **програму** за **први** разред основног образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg>
4. Правилник о **програму** наставе и учења за **други** разред основног образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg>
5. Правилник о **програму** наставе и учења за **трећи** разред основног образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg>
6. Правилник о **програму** наставе и учења за **четврти** разред основног образовања и васпитања  
<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg>
7. Правилник о **плану** наставе и учења за **пети и шести** разред основног образовања и васпитања и **програму** наставе и учења за **пети и шести** разред основног образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg>
8. Правилник о **програму** наставе и учења за **седми** разред основног образовања и васпитања  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg>
9. Правилник о **програму** наставе и учења за **осми** разред основне школе  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg>
10. ПРАВИЛНИК о стандардима квалитета рада установе  
<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?regactid=426440&doctype=reg&findpdfurl=true/>
11. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи: 30/2019-46

12. Услови рада школе

13. Образовне потребе ученика, родитеља и локалне заједнице

## **НАЧЕЛА НА КОЈИМА ЈЕ УТЕМЕЉЕН ШКОЛСКИ ПРОГРАМ**

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

## **1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА**

Школски програм усмерен је на:

**- Остваривање циљева образовања и васпитања**

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

#### **-Остваривање исхода образовања и васпитања**

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;

- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
  - 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
  - 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
  - 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
  - 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
  - 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
  - 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.
- Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

#### **-Остваривање стандарда образовања и васпитања**

- 1) стандарди постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) ) стандарди компетенција наставника и стручних сарадника;
- 4) стандарди компетенција директора.

#### **Остваривање међупредметних компетенција**

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учење у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција

# НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА РАДА И УСЛОВА

у којима се изводи образовно-васпитни рад

Школа прилагођава услове рада ученицима, посебно онима којима је потреба додатна подршка у образовно-васпитном процесу кроз :

## 1. Физичке услове рада :

- распоређивање одељења у кабинете који одговарају посебним потребама ученика
- обезбеђивање одговарајућег намештаја
- постављањем рампе на улаз у школску у зграду

## 2. Техничке услове рада :

- обезбеђивањем одговарајуће опреме за учионице – класична табла, бела табла, интерактивна табла, рачунар, пројектор или телевизор
- обезбеђивање наставних средстава посебно за сваки предмет
- обезбеђивање асистивне технологије за ученике којима је неопходна додатна подршка у раду
- обезбеђивање одговарајућих уџбеника за ученике којима је неопходна додатна подршка у раду

## 3. Прилагођавање метода, средстава и облика рада у настави:

- прилагођавање и израђивање индивидуалних образовних планова (ИОП1) за ученике којима је неопходна додатна подршка у раду ( ИОП документи садрже начине прилагођавања метода, облика и средстава рада за сваког ученика посебно и чине прилог Школском програму)

Листа могућих прилагођавања (која може да се прошири у складу са потребама детета) :

## ПРЕДАВАЊЕ – УВОЂЕЊЕ НОВЕ ЛЕКЦИЈЕ

- обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе
- предавати на начин који ангажује више чула (визуелно, аудитивно, кинестетичко) уз коришћење адекватног материјала за учење (нпр. Сlike, постери, шарени папири, пластелин, дрвени предмети...)
- дозволити ученику да сними лекције како би их прегледао касније
- поновити упутства ученику након што су дата одељењу, затим тражити од њега да их понови и објасни упутства наставнику
- написати кључне ставке на таблу и дати адекватан преглед лекције са главним појмовима
- тражити од ученика да писмено или усмено да преглед кључних ставки

- поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло поново да их прегледа касније
- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају
- користити подвлачење, истицање за налагање главних идеја/детаља у тексту
- поделити дужа предавања на краће делове
- додатна прилагођавања ( нпр. поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу..)

## **ЗАДАЦИ**

- дати додатно време за завршавање задатака
- поједноставити сложена упутства
- смањити ниво штива у задацима
- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет наспрам квантитета)
- скратити задатке поделом рада на мање делове
- дозволити компјутерски одштампане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање и сл.
- смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читањ
- Дозволити штампана уместо писаних слова у иради задатака
- Пратити задатке којима ученк сам одреди динамику (дневна, недељна, двонедељна)
- организоваи да оде кући са јасним, концизним упутствима за зраду домаћих задатака
- признати и наградити усено учешће ученика на часу
- додатна прилагођавања (обезбедити обуку из вештина учења/стратегија за учење)

## **ПРОВЕРА ЗНАЊА**

- дозволити контролне вежбе /провере са отвореним књигама
- дати усмене тестове
- дати тестове који се раде код куће
- користити објективнија питања (нпр. мање одовора који траже дужа писања)
- дозволити ученику да даје одговоре на питања из теста на магнетофону
- правити честе кратке квизове, а не дуге тестове
- дати додатно време за тест
- прочитати ученику питања из теста
- писати одговоре на питања из теста уместо ученика
- избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције
- додатна прилагођавања

## **ОРГАНИЗАЦИЈА УЧЕЊА**

- обезбедите помоћ око организације учења

- одредите један систем за повезивање белешки и задатака
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником
- омогућити ученику да држи књиге у школи и даима додатни компле код куће
- направити систем награђивање за завршавање рада у школи и домаћих задатака
- слати кући дневне /недељне извештаје о напредовању
- додатна прилагођавања (нпр одредити ученика који ће помагати)
- ставити ученика бизу наставника
- ставити ученика близу позитивног узора
- стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу (нпр. расхладни систем, области густог саобраћаја...)
- организовати више радних група у просторији
- додатна прилагођавања

## **ПОНАШАЊЕ**

- поједноставите правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање
- користити мераче времена завршавања задатака
- одредити прелазна/слободна врмена (нпр. одмори, прелаз са часа на час, време за ручак)
- похвалите одређена понашања
- користити стратегије за самоконтролу
- дати посебне привилегије/позитивне подстицаје; убрзати њихову примену
- „мудро искористите“ негативне последице
- дозволите кратке одморе између задатака
- подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima)
- оценити тачне одговоре ученика, не његове грешке
- спровести систем управљања понашањем у учионици
- омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послати га да изврши неки налог)
- игнорисати неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици
- додатна прилагођавања

### **4. Прилагођавање циљева, исхода и садржаја образовно-васпитног рада**

- израђивање индивидуалних образовних планова (ИОП2) за ученике којима је неопходна додатна подршка у раду ( ИОП документи садрже начине прилагођавања или измене стандарда за сваког ученика посебно и чине прилог Школском програму)

### **5. Остваривање додатне подршке за ученике школе**

- школа сарађује са Интерресорном комисијом путем чега обезбеђује укључивања стручњака и индивидуалних пратиоца у рад са ученицима којима је неопходна додатна подршка у раду

## **ИОП – индивидуални образовни план**

Саставни део Школског програма је индивидуални образовни план. Ради се сваке године као додатна подршка у образовању и васпитању за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива или за ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа. ИОП је посебан акт који има за циљ оптимални развој детета и ученика прилагођавањем начина остваривања школског програма. ИОП израђује Тим за пружање додатне подршке ученику, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника ученика. Врсте ИОП-а су: ИОП-1 – прилагођавање начина рада и услова у којима се одвија образовно-васпитни рад; ИОП – 2 – прилагођавање циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада и ИОП – 3 проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученике са изузетним способностима. Тим за инклузивно образовање, односно Тим за пружање додатне подршке детету и ученику, у склопу годишњег плана рада прецизираће појединости око прописаних процедура, а после усвајања ИОП – а (на седници педагошком колегијуму) сваке године ће то бити анекс Школском програму.

## ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

| Ред. број | А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ                    | ПРВИ РАЗРЕД |      | ДРУГИ РАЗРЕД |      | ТРЕЋИ РАЗРЕД |      | ЧЕТВРТИ РАЗРЕД |      |
|-----------|-----------------------------------------|-------------|------|--------------|------|--------------|------|----------------|------|
|           |                                         | нед.        | год. | нед.         | год. | нед.         | год. | нед.           | год. |
| 1.        | Српски језик                            | 5           | 180  | 5            | 180  | 5            | 180  | 5              | 180  |
| 2.        | Српски језик као нематерњи <sup>2</sup> | 2           | 72   | 2            | 72   | 3            | 108  | 3              | 108  |
| 3.        | Страни језик                            | 2           | 72   | 2            | 72   | 2            | 72   | 2              | 72   |
| 4.        | Математика                              | 5           | 180  | 5            | 180  | 5            | 180  | 5              | 180  |
| 5.        | Свет око нас                            | 2           | 72   | 2            | 72   | -            | -    | -              | -    |
| 6.        | Природа и друштво                       | -           | -    | -            | -    | 2            | 72   | 2              | 72   |
| 7.        | Ликовна култура                         | 1           | 36   | 2            | 72   | 2            | 72   | 2              | 72   |
| 8.        | Музичка култура                         | 1           | 36   | 1            | 36   | 1            | 36   | 1              | 36   |
| 9.        | Физичко и здравствено васпитање         | 3           | 108  | 3            | 108  | 3            | 108  | 3              | 108  |

|                      |                                                                         |               |                 |               |                 |               |                 |               |                 |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------|---------------|-----------------|---------------|-----------------|---------------|-----------------|
| 10.                  | Дигитални свет                                                          | 1             | 36              | 1             | 36              | 1             | 36              | 1             | 36              |
| <b>УКУПНО: А</b>     |                                                                         | <b>20-22*</b> | <b>720-792*</b> | <b>21-23*</b> | <b>756-828*</b> | <b>21-24*</b> | <b>756-864*</b> | <b>21-24*</b> | <b>756-864*</b> |
| <b>Ред. број</b>     | <b>Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ</b>                                              |               |                 |               |                 |               |                 |               |                 |
| 1                    | Верска настава/<br>Грађанско васпитање <sup>3</sup>                     | 1             | 36              | 1             | 36              | 1             | 36              | 1             | 36              |
| 2.                   | Матерњи језик/говор<br>са елементима<br>националне културе <sup>4</sup> | 2             | 72              | 2             | 72              | 2             | 72              | 2             | 72              |
| 3.                   | Српски као страни<br>језик <sup>5</sup>                                 | 2             | 72              | 2             | 72              | 2             | 72              | 2             | 72              |
| <b>УКУПНО: Б</b>     |                                                                         | <b>1-3*</b>   | <b>36-108*</b>  | <b>1-3*</b>   | <b>36-108*</b>  | <b>1-3*</b>   | <b>36-108*</b>  | <b>1-3*</b>   | <b>36-108*</b>  |
| <b>УКУПНО: А + Б</b> |                                                                         | <b>21-23*</b> | <b>756-828*</b> | <b>22-24*</b> | <b>792-864*</b> | <b>22-25*</b> | <b>792-900*</b> | <b>22-25*</b> | <b>792-900*</b> |

**Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми**

| Ред. број | ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА | ПРВИ РАЗРЕД       |          | ДРУГИ РАЗРЕД      |          | ТРЕЋИ РАЗРЕД      |          | ЧЕТВРТИ РАЗРЕД    |          |
|-----------|--------------------------------|-------------------|----------|-------------------|----------|-------------------|----------|-------------------|----------|
|           |                                | нед.              | год.     | нед.              | год.     | нед.              | год.     | нед.              | год.     |
| 1.        | Редовна настава                | 21-23*            | 756-828* | 22-24*            | 792-864* | 22-25*            | 792-900* | 22-25*            | 792-900* |
| 2.        | Допунска настава               | 1                 | 36       | 1                 | 36       | 1                 | 36       | 1                 | 36       |
| 3.        | Додатна настава                |                   |          |                   |          | 1                 | 36       | 1                 | 36       |
| 4.        | Настава у природи**            | 7-10 дана годишње |          | 7-10 дана годишње |          | 7-10 дана годишње |          | 7-10 дана годишње |          |

| Ред. број | ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА | ПРВИ РАЗРЕД |      | ДРУГИ РАЗРЕД |      | ТРЕЋИ РАЗРЕД |      | ЧЕТВРТИ РАЗРЕД |      |
|-----------|----------------------------------------|-------------|------|--------------|------|--------------|------|----------------|------|
|           |                                        | нед.        | год. | нед.         | год. | нед.         | год. | нед.           | год. |

|    |                                     |                  |       |                  |       |                  |       |                  |       |
|----|-------------------------------------|------------------|-------|------------------|-------|------------------|-------|------------------|-------|
| 1. | Час одељењског старешине            | 1                | 36    | 1                | 36    | 1                | 36    | 1                | 36    |
| 2. | Ваннаставне активности <sup>6</sup> | 1-2              | 36-72 | 1-2              | 36-72 | 1-2              | 36-72 | 1-2              | 36-72 |
| 3. | Екскурзија                          | 1-3 дана годишње |       | 1-3 дана годишње |       | 1-3 дана годишње |       | 1-3 дана годишње |       |

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 Ученик бира један од понуђених изборних програма.

4 Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.

5 Ученик који је страни држављанин може да изабере овај програм али није у обавези.

Програм наставе и учења Српског као траног језика остварује се у складу са Правилником о програму наставе и учења за предмет Српски као страни језик („Службени гласник РС–Просветнигласник”, број 11/19).

6 Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

\* Број часова за ученике припаднике националних мањина

\*\* Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

## ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ДРУГИ ЦИКЛУС

| Ред. број | А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ            | ПЕТИ РАЗРЕД |      | ШЕСТИ РАЗРЕД |      | СЕДМИ РАЗРЕД |      | ОСМИ РАЗРЕД |      |
|-----------|------------------------------------------|-------------|------|--------------|------|--------------|------|-------------|------|
|           |                                          | нед.        | год. | нед.         | год. | нед.         | год. | нед.        | год. |
| 1.        | Српски језик<br>_____ језик <sup>1</sup> | 5           | 180  | 4            | 144  | 4            | 144  | 4           | 136  |
| 2.        | Српски језик <sup>2</sup>                | 3           | 108  | 3            | 108  | 3            | 108  | 2           | 68   |
| 3.        | Страни језик                             | 2           | 72   | 2            | 72   | 2            | 72   | 2           | 68   |
| 4.        | Ликовна култура                          | 2           | 72   | 1            | 36   | 1            | 36   | 1           | 34   |
| 5.        | Музичка култура                          | 2           | 72   | 1            | 36   | 1            | 36   | 1           | 34   |
| 6.        | Историја                                 | 1           | 36   | 2            | 72   | 2            | 72   | 2           | 68   |

|                   |                                                  |        |            |        |            |        |            |        |            |
|-------------------|--------------------------------------------------|--------|------------|--------|------------|--------|------------|--------|------------|
| 7.                | Географија                                       | 1      | 36         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 8.                | Физика                                           | -      | -          | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 9.                | Математика                                       | 4      | 144        | 4      | 144        | 4      | 144        | 4      | 136        |
| 10.               | Биологија                                        | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 11.               | Хемија                                           | -      | -          | -      | -          | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 12.               | Техничко и информатичко образовање               | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 13.               | Физичко васпитање                                | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| УКУПНО: А         |                                                  | 23-26* | 828-936*   | 24-27* | 864-972*   | 26-29* | 936-1044*  | 26-28* | 884-952*   |
|                   |                                                  |        |            |        |            |        |            |        |            |
| Ред. број         | Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ            |        |            |        |            |        |            |        |            |
| 1.                | Верска настава/ Грађанско васпитање <sup>3</sup> | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 2.                | Страни језик <sup>4</sup>                        | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 3.                | Физичко васпитање - избрани спорт <sup>5</sup>   | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| УКУПНО: Б         |                                                  | 4      | 144        | 4      | 144        | 4      | 144        | 4      | 136        |
| УКУПНО: А + Б     |                                                  | 27-30* | 972-1080*  | 28-31* | 1008-1116* | 30-33* | 1080-1188  | 30-32* | 1020-1088* |
| Ред. број         | В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ <sup>6</sup>        |        |            |        |            |        |            |        |            |
| 1.                | Чувари природе                                   | 1      | 36         | 1      | 36         | -      |            | -      |            |
| 2.                | Свакодневни живот у прошлости                    | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 3.                | Цртање, сликање и вајање                         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 4.                | Хор и оркестар                                   | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 5.                | Информатика и рачунарство                        | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 6.                | Матерњи језик са елементима националне културе   | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 72         | 2      | 68         |
| 7.                | Шах                                              | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 36         | 1      | 34         |
| 8.                | Домаћинство                                      | -      | -          | -      | -          | 1      | 36         | 1      | 34         |
| УКУПНО: В         |                                                  | 1-2*   | 36-72*     | 1-2*   | 36-72*     | 1-2*   | 36-72*     | 1-2*   | 34-68*     |
| УКУПНО: А + Б + В |                                                  | 28-31* | 1008-1116* | 29-32* | 1044-1152* | 31-34* | 1116-1224* | 31-33* | 1054-1122* |

## 2. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програм наставе и учења обавезних предмета по разредима се реализује по следећим важећим документима

| РАЗРЕД    | СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС-ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. РАЗРЕД | Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1, 16/2022-1, 1/2023-79 (исправка), 13/2023-455, 14/2023-383, 11/2024-1, 1/2026-157) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1</a>    |
| 2. РАЗРЕД | Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1, 13/2023-457 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/20190417">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/20190417</a>                                                                                                                                                               |
| 3. РАЗРЕД | Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1, 7/2022-1, 13/2023-457 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3</a>                                                                                                                                                                           |
| 4. РАЗРЕД | Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања: 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671, 1/2023-1, 13/2023-458 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/20230901">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/20230901</a>                                                                                                                                                 |
| 5. РАЗРЕД | Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384, 3/2024-1, 6/2025-7, 1/2026-219 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2</a> |
| 6. РАЗРЕД | Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384, 3/2024-1, 6/2025-7, 1/2026-219 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2</a> |
| 7. РАЗРЕД | Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42, 16/2022-2, 13/2023-460, 14/2023-399, 6/2025-22 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625</a>                                                                                           |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. РАЗРЕД | Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2, 13/2023-470, 14/2023-407, 4/2024-1, 6/2025-38<br><a href="https://pravnoinformacionisistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526">https://pravnoinformacionisistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526</a> |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програм наставе и учења обавезних предмета по разредима се реализује по следећим важећим документима:

| Разред | Изборни програм:    | Службени гласник РС- Просветни гласник                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.     | Грађанско васпитање | Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима за први разред основне школе: 5/2001-3, „Службени гласник РС“, број 93/2004-1 (др. правилник) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2001/5/2/reg">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2001/5/2/reg</a> |
| 2.     |                     | Правилник основне школе наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за други разред основне школе: 8/2003-1<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408121">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408121</a>                                                                                                        |
| 3.     |                     | Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе: 20/2004-3 <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408117">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408117</a>                                                                                                        |
| 4.     |                     | Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе: 2/2005-16<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408113">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408113</a>                                                                                                   |
| 5.     |                     | Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за пети разред основне школе<br>("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2005) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408109">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408109</a>                                                                                        |
| 6.     |                     | (Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за шести разред основне школе<br>"Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2005) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408109">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408109</a>                                                                                       |
| 7.     |                     | Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе: 7/2007-1)<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408104">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408104</a>                                                                                                                                |

|    |  |                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. |  | <b>Правилник основне школе о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за осми разред основне школе: 6/2008-1</b><br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408099">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408099</a> |
|----|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Разред | Изборни програм:      | Службени гласник РС- Просветни гласник                                                                                                                                                                                                       |
|--------|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.     | Православни катихизис | ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА ("Сл. гласник РС - Просветни гласник"<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408122">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408122</a>              |
| 2.     |                       | ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", ", бр. 9/2005) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408122">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408122</a> |
| 3.     |                       | ПРАВИЛНИК О о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе<br>: 23/2004-14<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408116">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408116</a>    |
| 4.     |                       | ПРАВИЛНИК о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе: 9/2005-18<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408111">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408111</a>         |
| 5.     |                       | Правилник о наставним плану и програму предмета Верска настава за пети разред основне школе9/2005-9<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408112">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408112</a>               |
| 6.     |                       | ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", ", бр. 9/2005) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408112">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408112</a> |
| 7.     |                       | ПРАВИЛНИК о наставном плану и програму предмета Верска настава за седми разред основне школе: 2/2008-<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408102">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408102</a>             |
| 8.     |                       | ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", ", бр. 9/2005) <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408098">https://pravno-informacioni-sistem.rs/viewPdf/408098</a> |

| Разред | Изборни програм:                    | Службени гласник РС- Просветни гласник                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5.     | Други страни језик<br>НЕМАЧКИ ЈЕЗИК | Правилник о <b>плану</b> наставе и учења за <b>пети и шести</b> разред основног образовања и васпитања и <b>програму</b> наставе и учења за <b>пети и шести</b> разред основног образовања и васпитања<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2</a> |
| 6.     |                                     | Правилник о <b>плану</b> наставе и учења за <b>пети и шести</b> разред основног образовања и васпитања и <b>програму</b> наставе и учења за <b>пети и шести</b> разред основног образовања и васпитања<br><a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2</a> |
| 7.     |                                     | <a href="https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625">https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625</a>                                                                                                                                                                                           |
| 8.     |                                     | Правилник о <b>програму</b> наставе и учења за <b>осми</b> разред основне школе<br><a href="https://pravnoinformacionisistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526">https://pravnoinformacionisistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526</a>                                                                                                          |

## 5. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА

### СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

План и програм слободних наставних активности реализује се на основу следећих Правилника - Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021), Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021) и Правилника о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021)

| СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ | РАЗРЕД | АКТИВНОСТ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | РОЈ ЧАСОВА<br>ГОДИШЊЕ |
|------------------------------|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| Животне вештине              | 5./6.  | Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности                                                                                                                     | 36                    |
| Медијска писменост           | 5./6.  | Циљ активности је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања деконструкције и креирања медијских садржаја, који ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу                                                                                                                          | 36                    |
| Вежбањем до здравља          | 5./6.  | Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама                                                                                                                                                                                                   | 36                    |
| Цртање, вајање и сликање     | 5./6.  | Циљ активности је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања                                                                                                                                                                                                                                   | 36                    |
| Чувари природе               | 5./6.  | Циљ активности је да ученици стекну знање, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја                                                                                                                                                                                                                    | 36                    |
| Музиком кроз живот           | 5./6.  | Циљ активности је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа | 36                    |

|                                                |         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |       |
|------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| <b>Сачувајмо нашу планету</b>                  | 5. - 6. | Циљ активности је развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек-природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја | 36    |
| <b>Врлине и вредности као животни компас I</b> | 5.-6.   | Циљ програма је оснаживање личног развоја ученика и подстицање развоја вредности и врлина као главних ослонаца и водича у животу за добробит појединца и друштва, као и развој социјалних вештина значајних за просперитет, физичко и ментално здравље и живот у атмосфери узајамног уважавања и бриге једних за друге.     | 36    |
| <b>Моја животна средина</b>                    | 7./8.   | Циљ активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја                                                                                                                                                             | 36/34 |
| <b>Уметност</b>                                | 7./8.   | Циљ активности је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима, као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа                               | 36/34 |
| <b>Предузетништво</b>                          | 7./8.   | Циљ активности је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву                           | 36/34 |
| <b>Домаћинство</b>                             | 7./8.   | Циљ активности је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала                      | 36/34 |

|                                                           |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |       |
|-----------------------------------------------------------|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| Филозофија са децом                                       | 7./8. | Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења                                                                                           | 36/34 |
| ВРЕДНОСТИ И ВРЛИНЕ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС II (7. и 8. разред) | 7./8. | Циљ програма је оснаживање личног развоја ученика и подстицање развоја вредности и врлина као главних ослонаца и водича у животу за добробит појединца и друштва, као и развој социјалних вештина значајних за просперитет, физичко и ментално здравље и живот у атмосфери узајамног уважавања и бриге једних за друге. | 36/34 |

## 6. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

### ПРВИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у млађим разредима из наставних предмета српски језик, математика и немачки језик је пружање подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја. Планиран фонд на годишњем нивоу за српски језик и математику је 36 часова.

### СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКА НАСТАВА

| Разред   | Област/Тема             | Број часова | Активности ученика                                                       |
|----------|-------------------------|-------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 1.разред | Почетно читање и писање | 5           | Правилно говори, пише, чита                                              |
|          | Књижевност              | 3           | Чита, илуструје, уочава, игра по улогама, препознаје, прича, препричава, |

|                 |                 |           |                                                                                                                                          |
|-----------------|-----------------|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 |                 |           | рецитује                                                                                                                                 |
|                 | Језик           | 5         | Уочава, чита, пише, запажа, образлаже, саопштава                                                                                         |
|                 | Језичка култура | 5         | Прича, препричава, описује, слуша, чита                                                                                                  |
| <b>Укупно</b>   |                 | <b>18</b> |                                                                                                                                          |
| <b>2.разред</b> | Књижевност      | 5         | Чита, разуме, уочава ликове, место, време, тему, мотив, поступке, поуку, богати речник, записује, прича, препричава, проширује, рецитује |
|                 | Језик           | 10        | Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује                                  |
|                 | Језичка култура | 3         | Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише                                                                                            |
| <b>Укупно</b>   |                 | <b>18</b> |                                                                                                                                          |
| <b>3.разред</b> | Књижевност      | 4         | Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитује, богати речник                          |
|                 | Језик           | 10        | Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује                                  |
|                 | Језичка култура | 4         | Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише                                                                                            |
| <b>Укупно</b>   |                 | <b>18</b> |                                                                                                                                          |
| <b>4.разред</b> | Књижевност      | 5         | Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитује, богати речник                          |
|                 | Језик           | 7         | Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује                                  |
|                 | Језичка култура | 6         | Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише                                                                                            |
| <b>Укупно</b>   |                 | <b>18</b> |                                                                                                                                          |

## МАТЕМАТИКА-ДОПУНСКА НАСТАВА

| Разред          | Област/Тема                                   | Број часова | Активности ученика                                        |
|-----------------|-----------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------------|
| <b>1.разред</b> | Геометрија                                    | 5           | Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује   |
|                 | Бројеви                                       | 11          | Пребројава, броји, пише, чита, упоређује, сабира, одузима |
|                 | Мерење и мере                                 | 2           | Мери, упоређује, бележи                                   |
| <b>Укупно</b>   |                                               | <b>18</b>   |                                                           |
| <b>2.разред</b> | Природни бројеви до 100                       | 10          | Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује            |
|                 | Геометријске фигуре и њихови међусобни односи | 4           | Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује   |
|                 | Мерење и мере                                 | 4           | Мери, упоређује, бележи, црта                             |
| <b>Укупно</b>   |                                               | <b>18</b>   |                                                           |
| <b>3.разред</b> | Природни бројеви до 100                       | 10          | Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује            |

|                 |                                               |           |                                                                                      |
|-----------------|-----------------------------------------------|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------|
|                 | Геометријске фигуре и њихови међусобни односи | 4         | Уочава, препознаје, разликује, мери, пребројава, именује, црта, обележава, упоређује |
|                 | Мерење и мере                                 | 4         | Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели                          |
| <b>Укупно</b>   |                                               | <b>18</b> |                                                                                      |
| <b>4.разред</b> | Скуп природних бројева                        | 9         | Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише                                     |
|                 | Површина                                      | 5         | Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели                          |
|                 | Мерење и мере                                 | 4         | Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели                          |
| <b>Укупно</b>   |                                               | <b>18</b> |                                                                                      |

**Циљ** додатне наставе у четвртном разреду, из наставног предмета математика, је пружање нових, додатних садржаја ученицима који су савладали програм редовне наставе, а показују интересовање. Планиран фонд на годишњем нивоу је 36 часова.

## МАТЕМАТИКА-ДОДАТНА НАСТАВА

### План рада додатне наставе

|    |                                                       |    |
|----|-------------------------------------------------------|----|
| 1. | ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 1000                              | 23 |
|    | -научили смо у разреду–осврт на такмичења             |    |
|    | -логички задаци                                       | 1  |
|    | -забавни задаци                                       | 2  |
|    | -сами састављамо задатке–научено сабирање и одузимање | 2  |
|    | -проблемски задаци                                    | 2  |
|    | -загонетне приче                                      | 2  |
|    | -римске цифре                                         | 1  |
|    | - игре палидрвцима                                    | 2  |
|    | -анаграми и ребуси                                    | 2  |
|    | -математичко логичке игре                             | 1  |
|    | -магични квадрати                                     | 1  |
|    | -приче о познатим математичарима                      | 2  |
|    | -математичке игре са интернета                        | 1  |
|    | -множење и дељење игре на рачунару                    | 2  |
|    | -множење и дељење–сами састављамо задатке             | 1  |
|    |                                                       | 1  |
| 2. | ГЕОМЕТРИЈСКЕ ФИГУРЕ                                   | 6  |
|    | -слагалице–пазл                                       |    |
|    | -слагалице–танграм                                    | 1  |
|    | -линије, праве и полуправе                            | 1  |
|    | -квадрати правоугаоник–обим                           | 1  |
|    | -круг и троугао–игре шестаром                         | 1  |
|    | -геометрија кроз игру– рачунар                        | 1  |
|    |                                                       | 1  |

|    |                                                     |    |
|----|-----------------------------------------------------|----|
| 3. | МЕРЕЊЕ И МЕРЕ                                       | 4  |
|    | -мерење дужи                                        | 1  |
|    | -мерење масе                                        | 1  |
|    | -мерење времена                                     | 1  |
|    | -мерење запремине                                   | 1  |
| 4. | ТАКМИЧЕЊА                                           | 3  |
|    | 1.Такмичења: Мислиша, Школско и Општинско такмичење | 3  |
|    | УКУПНО                                              | 36 |

| Разред   | Област/Тема                                                   | Број часова | Активности ученика                                                                  |
|----------|---------------------------------------------------------------|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.разред | Скуп природних бројева                                        | 5           | Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише                                    |
|          | Проблемски задаци                                             | 5           | Чита, записује, црта, упоређује, анализира, закључује, сабира, одузима, множи, дели |
|          | Магични квадрат                                               | 3           | Уочава, препознаје, пребројава, упоређује, сабира, одузима, множи                   |
|          | Нумерација                                                    | 3           | Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује                                      |
|          | Дешифровање рачунских операција                               | 4           | Уочава, препознаје, разликује, именује, записује, упоређује, рачуна                 |
|          | Решавање задатака помоћу једначина, табела, дијаграма, погача | 4           | Чита, упоређује, бележи, црта, графички представља, сабира, одузима, множи, дели    |
|          | Геометријске фигуре и њихови међусобни односи                 | 6           | Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља    |
|          | Мерење и мере                                                 | 6           | Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља    |
| Укупно   |                                                               | 36          |                                                                                     |

## ДРУГИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у другом циклусу основног образовања и васпитања је пружање подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја.

Додатна настава се организује за ученике који показују посебне способности и интересовања за поједине области природних и друштвених наука, пружајући им могућност да континуирано развијају своју даровитост.

### СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |   |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |   |
| Кораци                                            | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |   |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |   |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |   |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |   |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Врсте речи                                                                                                                                                                           | 2 |
|                                                   | Главни и зависни реченични чланови, врсте предиката                                                                                                                                  | 2 |
|                                                   | Падежи и основна значења падежа                                                                                                                                                      | 3 |
|                                                   | Глаголски вид, глаголски род, презентска и инфинитивна основа, перфекат, футур, Презент                                                                                              | 2 |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                      | 9 |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Придевске заменице                                                                                                                                                                   | 2 |
|                                                   | Гласови и гласовне промене                                                                                                                                                           | 3 |
|                                                   | Творба речи (корен, творбена основа, начини творбе)                                                                                                                                  | 3 |
|                                                   | Глаголски облици (сви обрађени у шестом и петом)                                                                                                                                     | 2 |
|                                                   | Писање назива васионских тела, писање одричних придевских заменица са предлогом                                                                                                      | 1 |

|               |                                                                                               |    |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Укупно</b> |                                                                                               | 11 |
| СЕДМИ РАЗРЕД  | Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат | 3  |
|               | Значења падежа                                                                                | 2  |
|               | Конгруенција                                                                                  | 2  |
|               | Правопис<br>Употреба црте, цртице, тачке запете...                                            | 2  |
|               | <b>Укупно</b>                                                                                 | 9  |

|               |                                                                                               |   |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| ОСМИ РАЗРЕД   | Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат | 1 |
|               | Комбинована творба, претварање                                                                | 1 |
|               | Значења глаголских облика.                                                                    | 1 |
|               | Врсте зависних реченица, служба зависних реченица, интерпункција у зависним реченицама        | 3 |
|               | Писање скраћеница, писање имена из страних језика                                             | 2 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                               | 8 |

# СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |    |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                    |    |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |    |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |    |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |    |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |    |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Врсте речи                                                                                                                                                                             | 1  |
|                                                   | Падежи                                                                                                                                                                                 | 1  |
|                                                   | Глаголи и глаголски облици                                                                                                                                                             | 4  |
|                                                   | Књижевно- теоријски појмови                                                                                                                                                            | 2  |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                        | 8  |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Врсте речи                                                                                                                                                                             | 1  |
|                                                   | Падежи                                                                                                                                                                                 | 1  |
|                                                   | Глаголи и глаголски облици                                                                                                                                                             | 2  |
|                                                   | Књижевно- теоријски појмови                                                                                                                                                            | 2  |
|                                                   | Облици приповедања                                                                                                                                                                     | 1  |
|                                                   | Творба речи                                                                                                                                                                            | 2  |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                        | 9  |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Акценат                                                                                                                                                                                | 2  |
|                                                   | Лексика                                                                                                                                                                                | 2  |
|                                                   | Медији                                                                                                                                                                                 | 2  |
|                                                   | Књижевност                                                                                                                                                                             | 4  |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                        | 10 |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Акценат                                                                                                                                                                                | 2  |
|                                                   | Лексика                                                                                                                                                                                | 2  |
|                                                   | Медији                                                                                                                                                                                 | 1  |
|                                                   | Књижевност                                                                                                                                                                             | 4  |

|        |   |
|--------|---|
| Укупно | 9 |
|--------|---|

## МАТЕМАТИКА-ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |           |  |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |           |  |
| Кораци реализације                                | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |           |  |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја.<br>Комбиновани рад            |           |  |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |           |  |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |           |  |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Скупови и операције са њима                                                                                                                                                          | 2         |  |
|                                                   | Дељивост бројева                                                                                                                                                                     | 3         |  |
|                                                   | Угао                                                                                                                                                                                 | 3         |  |
|                                                   | Разломци                                                                                                                                                                             | 10        |  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>18</b> |  |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Цели бројеви                                                                                                                                                                         | 3         |  |
|                                                   | Троугао                                                                                                                                                                              | 6         |  |
|                                                   | Рационални бројеви                                                                                                                                                                   | 5         |  |
|                                                   | Четвороугао                                                                                                                                                                          | 2         |  |
|                                                   | Површине троугла и четвороугла                                                                                                                                                       | 2         |  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>18</b> |  |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Реални бројеви                                                                                                                                                                       | 4         |  |
|                                                   | Питагорина теорема                                                                                                                                                                   | 4         |  |
|                                                   | Рационални алгебарски изрази                                                                                                                                                         | 4         |  |
|                                                   | Многоугао                                                                                                                                                                            | 2         |  |
|                                                   | Круг                                                                                                                                                                                 | 2         |  |
|                                                   | Зависне величине и њихово графичко представљање                                                                                                                                      | 1         |  |
|                                                   | Сличност                                                                                                                                                                             | 1         |  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>18</b> |  |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Сличност троуглова                                                                                                                                                                   | 2         |  |
|                                                   | Тачка, права, раван                                                                                                                                                                  | 2         |  |
|                                                   | Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом                                                                                                                                | 2         |  |
|                                                   | Призма                                                                                                                                                                               | 2         |  |
|                                                   | Пирамида                                                                                                                                                                             | 1         |  |
|                                                   | Линеарна функција                                                                                                                                                                    | 3         |  |
|                                                   | Графичко представљање статистичких података                                                                                                                                          | 1         |  |

|  |                                             |           |
|--|---------------------------------------------|-----------|
|  | Систем линеарних једначина са две непознате | 2         |
|  | Ваљак                                       | 1         |
|  | Купа                                        | 1         |
|  | Лопта                                       | 1         |
|  | <b>Укупно</b>                               | <b>18</b> |

## МАТЕМАТИКА-ДОДАТНА НАСТАВА

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                      |           |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Циљ                                      | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                                                                                                  |           |
| Кораци реализације                       | Уочавање даровитих ученика који брже напредују, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад. |           |
| Начин реализације (облици и методе рада) | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                                                                                                |           |
| Временски оквир                          | Током школске године                                                                                                                                                                                                                                                 |           |
| Вредновање – начин коришћења вредновања  | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)                                                                               |           |
| ПЕТИ РАЗРЕД                              | Скупови, операције са њима и скупови тачака                                                                                                                                                                                                                          | 3         |
|                                          | Делљивост бројева                                                                                                                                                                                                                                                    | 4         |
|                                          | Угао                                                                                                                                                                                                                                                                 | 4         |
|                                          | Разломци                                                                                                                                                                                                                                                             | 7         |
|                                          | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>18</b> |

|              |                                                       |           |
|--------------|-------------------------------------------------------|-----------|
| ШЕСТИ РАЗРЕД | Цели бројеви                                          | 4         |
|              | Троугао                                               | 6         |
|              | Рационални бројеви                                    | 4         |
|              | Четвороугао                                           | 4         |
|              | <b>Укупно</b>                                         | <b>18</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД | Реални бројеви                                        | 5         |
|              | Питагорина теорема                                    | 5         |
|              | Рационални алгебарски изрази                          | 4         |
|              | Многоугао и круг                                      | 4         |
|              | <b>Укупно</b>                                         | <b>18</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД  | Сличност троуглова                                    | 2         |
|              | Тачка, права, раван                                   | 1         |
|              | Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом | 2         |
|              | Призма-сложенији примери                              | 2         |
|              | Пирамида- сложенији примери                           | 2         |
|              | Линеарна функција                                     | 2         |
|              | Графичко представљање статистичких података           | 1         |
|              | Систем линеарних једначина са две непознате           | 2         |
|              | Ваљак- сложенији примери                              | 2         |
|              | Купа- сложенији примери                               | 1         |
|              | Лопта- сложенији примери                              | 1         |
|              | <b>Укупно</b>                                         | <b>18</b> |

## ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |
| Кораци реализације                                | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |

|              |                                      |   |
|--------------|--------------------------------------|---|
| ПЕТИ РАЗРЕД  | Greetings                            | 1 |
|              | The verb 'be'                        | 2 |
|              | Possessive adjectives/Family members | 1 |
|              | Present Simple Tense                 | 3 |
|              | Nouns                                | 2 |
| Укупно       | 9                                    | 9 |
| ШЕСТИ РАЗРЕД | Verbs 'be' and 'have got'            | 1 |
|              | Present Simple Tense                 | 3 |
|              | Prepositions                         | 1 |
|              | Countable and uncountable nouns      | 1 |
|              | The comparison of adjectives         | 2 |
|              | Present Continuous Tense             | 1 |
| Укупно       | 9                                    | 9 |
| СЕДМИ РАЗРЕД | Past Simple                          | 3 |
|              | Future with 'will' and 'going to'    | 2 |
|              | Present Perfect                      | 3 |
|              | Past Continuous                      | 1 |
|              |                                      |   |
| Укупно       | 9                                    | 9 |
| ОСМИ РАЗРЕД  | Past Simple and Past Continuous      | 2 |
|              | Present Perfect                      | 3 |
|              | Passive voice                        | 2 |

|               |                   |          |
|---------------|-------------------|----------|
|               | First conditional | 2        |
| <b>Укупно</b> | <b>9</b>          | <b>9</b> |

## ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |          |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради боље комуникације ученика на енглеском језику.                                                                                |          |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |          |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |          |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |          |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |          |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | School days                                                                                                                                                                            | 2        |
|                                                   | Family                                                                                                                                                                                 | 2        |
|                                                   | Time out and places                                                                                                                                                                    | 3        |
|                                                   | Food                                                                                                                                                                                   | 2        |
| <b>Укупно</b>                                     | <b>9</b>                                                                                                                                                                               | <b>9</b> |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | My life                                                                                                                                                                                | 2        |
|                                                   | Holidays                                                                                                                                                                               | 2        |
|                                                   | Food                                                                                                                                                                                   | 3        |
|                                                   | The world                                                                                                                                                                              | 2        |
| <b>Укупно</b>                                     | <b>9</b>                                                                                                                                                                               | <b>9</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | My life                                                                                                                                                                                | 2        |
|                                                   | The future                                                                                                                                                                             | 3        |
|                                                   | Cities                                                                                                                                                                                 | 2        |
|                                                   | Experiences                                                                                                                                                                            | 2        |
| <b>Укупно</b>                                     | <b>9</b>                                                                                                                                                                               | <b>9</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Past and present                                                                                                                                                                       | 2        |
|                                                   | Fame and fortune                                                                                                                                                                       | 2        |
|                                                   | Health and safety                                                                                                                                                                      | 3        |
|                                                   | Our environment                                                                                                                                                                        | 2        |
| <b>Укупно</b>                                     | <b>9</b>                                                                                                                                                                               | <b>9</b> |

## НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |           |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |           |
| Кораци реализације                                | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |           |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |           |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |           |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |           |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Глаголски облици презент и перфекат                                                                                                                                                  | 6         |
|                                                   | Временски прилози, упитне речи                                                                                                                                                       | 8         |
|                                                   | Присвојни члан, личне заменице у номинативу и акузативу                                                                                                                              | 8         |
|                                                   | Модални глаголи                                                                                                                                                                      | 4         |
|                                                   | Deshalb, претерит од глагола haben и sein, предлози са дативом                                                                                                                       | 6         |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                      | <b>32</b> |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Зависне реченице са dass и weil.....                                                                                                                                                 | 4         |
|                                                   | Модални глаголи у претериту, придевски наставци у дативу                                                                                                                             | 6         |
|                                                   | Повратни глаголи, деклинација welch – dies, jed - ,                                                                                                                                  | 6         |
|                                                   | Придеви – компарација, зависне реченице са wenn                                                                                                                                      | 8         |
|                                                   | Придев испред именице                                                                                                                                                                | 5         |
|                                                   | Бројеви                                                                                                                                                                              | 3         |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                      | <b>32</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Времена ( презент, перфекат, претерит)                                                                                                                                               | 10        |
|                                                   | Предлози са дативом и акузативом,                                                                                                                                                    | 4         |
|                                                   | Зависне реченице                                                                                                                                                                     | 8         |

|               |                                                                |           |
|---------------|----------------------------------------------------------------|-----------|
|               | Деклинација придева                                            | 6         |
|               | Локални предлози                                               | 4         |
| <b>Укупно</b> |                                                                | <b>32</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД   | Времена ( презент, перфекат, претерит, футур, плусквамперфект) | 10        |
|               | Релативне реченице                                             | 3         |
|               | Коњуктив 2, пасив                                              | 8         |
|               | Финалне, временске реченице                                    | 7         |
| <b>Укупно</b> |                                                                | <b>28</b> |

## НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                         |                                                                                                                                                                                        |           |
|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Циљ                                                     | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради боље комуникације ученика на немачком Језику                                                                                  |           |
| Кораци реализације                                      | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |           |
| Начин реализације<br>(облици и методе рада)             | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |           |
| Временски оквир                                         | Током школске године                                                                                                                                                                   |           |
| Вредновање – начин<br>коришћења резултата<br>вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |           |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                             | Мој дом                                                                                                                                                                                | 6         |
|                                                         | Слободно време                                                                                                                                                                         | 6         |
|                                                         | Путовања, распуст                                                                                                                                                                      | 12        |
|                                                         | Мој град                                                                                                                                                                               | 6         |
|                                                         | Празници                                                                                                                                                                               | 6         |
| <b>Укупно</b>                                           |                                                                                                                                                                                        | <b>36</b> |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                            | Распуст                                                                                                                                                                                | 6         |

|               |                                               |           |
|---------------|-----------------------------------------------|-----------|
|               | Другарство                                    | 6         |
|               | То ми се свиђа                                | 6         |
|               | Заједнички живот                              | 6         |
|               | Више о себи                                   | 6         |
|               | Изабрани текстови и новине                    | 6         |
| <b>Укупно</b> |                                               | <b>36</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД  | Слободно време, забава, спорт, учење          | 15        |
|               | Празници                                      | 5         |
|               | Заштита животне средине                       | 5         |
|               | Путовања                                      | 6         |
|               | Разно ( припремљени текстови по жељи ученика) | 5         |
| <b>Укупно</b> |                                               | <b>36</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД   | Узори                                         | 4         |
|               | Снови и жеље                                  | 6         |
|               | Породица                                      | 4         |
|               | Путовања, земље немачког говорног подручја    | 14        |
| <b>Укупно</b> |                                               | <b>28</b> |

## БИОЛОГИЈА– ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |  |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |  |
| Кораци                                            | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |  |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака:<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                               |  |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |  |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |  |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Особине живих бића: ћелијска организација, нивои организације и покретљивост                                                                                                         |  |
|                                                   | Особине живих бића: исхрана и дисање                                                                                                                                                 |  |
|                                                   | Особине живих бића: надражљивост, размножавање и излучивање                                                                                                                          |  |
|                                                   | Особине живих бића: одржање стабилне унутрашње равнотеже организма                                                                                                                   |  |
|                                                   | Особине живих бића: променљивост током времена, разноврсност живог света                                                                                                             |  |
|                                                   | Живот у екосистему                                                                                                                                                                   |  |
|                                                   | Наслеђивање и еволуција                                                                                                                                                              |  |
|                                                   | Порекло и разноврсност живота                                                                                                                                                        |  |

|               |                                                                                             |                 |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
|               | Човек и здравље                                                                             |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                             | <b>9 часова</b> |
| ШЕСТИ РАЗРЕД  | Протисти: амебе, бичари, трепљари и паразитске праживотиње                                  |                 |
|               | Једноставни бескичмењаци: сунђери, дупљари, плъоснати црви                                  |                 |
|               | Једноставни бескичмењаци: ваљкасти црви, чланковити црви, мекушци                           |                 |
|               | Бескичмењаци сложеније грађе: зглавкари и бодљокошци                                        |                 |
|               | Кичмењаци: рибе                                                                             |                 |
|               | Кичмењаци: водоземци и гмизавци; амнионтско јаје                                            |                 |
|               | Кичмењаци: птице                                                                            |                 |
|               | Кичмењаци: сисари                                                                           |                 |
|               | Еволуција живог света; природна и вештачка селекција                                        |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                             | <b>9 часова</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД  | Човек и његови преци                                                                        |                 |
|               | Ћелијска организација; ћелијске деобе; хромозоми, ДНК, и гени                               |                 |
|               | Кожни систем; скелетни систем; мишићни систем                                               |                 |
|               | Нервни систем;                                                                              |                 |
|               | Ендокрини систем; систем чулних органа                                                      |                 |
|               | Дигестивни систем и систем органа за дисање                                                 |                 |
|               | Систем органа за циркулацију: крвни и лимфни систем                                         |                 |
|               | Систем органа за излучивање; систем органа за размножавање                                  |                 |
|               | Пубертет и промене у понашању                                                               |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                             | <b>9 часова</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД   | Живот и животна средина                                                                     |                 |
|               | Основи екологије: абиотички фактори, популација                                             |                 |
|               | Основи екологије: биотоп и биоценоза, еколошка ниша, спратовност, фенолошке фазе            |                 |
|               | Основи екологије: екосистем; кружење супстанце и проток енергије; трофички нивои; Сукцесије |                 |
|               | Основи екологије: биоми и биосфера                                                          |                 |
|               | Биодиверзитет, црвене листе, црвене књиге, природна добра и национални паркови              |                 |
|               | Климатеске промене; глобално загревање; киселе кише                                         |                 |
|               | Оштећење озонског омотача; дефорестација; десертификација                                   |                 |
|               | Еколошка култура; правни основи у заштити животне средине                                   |                 |
|               |                                                                                             |                 |
|               |                                                                                             | <b>9 часова</b> |

## БИОЛОГИЈА– ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |          |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                    |          |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |          |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |          |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |          |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |          |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Посматрање ћелија воћа, плуте, хуманих ћелија                                                                                                                                          |          |
|                                                   | Посматрање грађе лептира, пера птице                                                                                                                                                   |          |
|                                                   | Посматрање протока воде кроз биљку; транспирација (опционо)                                                                                                                            |          |
|                                                   | Вегетативно размножавање биљака                                                                                                                                                        |          |
|                                                   | Гајење винских мушица                                                                                                                                                                  |          |
|                                                   | Модел плућа – вежба и оглед                                                                                                                                                            |          |
|                                                   | Генетика и ја – огледи                                                                                                                                                                 |          |
|                                                   | Врсте које нестају – пројекат                                                                                                                                                          |          |
|                                                   | Израда хранилице и кућица за птице - пројекат                                                                                                                                          |          |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                        | 9 часова |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Гајење амебе у култури; огледи                                                                                                                                                         |          |
|                                                   | Гајење еуглене у култури; огледи                                                                                                                                                       |          |
|                                                   | Гајење парамецијума у култури; огледи                                                                                                                                                  |          |
|                                                   | Гајење хидре; огледи                                                                                                                                                                   |          |
|                                                   | Гајење кишних глиста; израда виваријума; испитивање бројности кишних глиста у Земљишту                                                                                                 |          |
|                                                   | Дафнија и циклопс у језерској води; посматрање тардиграда                                                                                                                              |          |
|                                                   | Оглед са рибљим мехуром                                                                                                                                                                |          |
|                                                   | Мерење висине и дужине скокова жабе; посматрање грађе пера и јајета птица                                                                                                              |          |
|                                                   |                                                                                                                                                                                        |          |

|               |                                                                                                                                                                                                                    |                 |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
|               | Израда хранилице и кућица за птице - пројекат                                                                                                                                                                      |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                                                                                                                                                    | <b>9 часова</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД  | Посматрање властитог ткива и ћелија                                                                                                                                                                                |                 |
|               | Упознај своје кости и мишиће; испитивање састојака кости                                                                                                                                                           |                 |
|               | Распоред чула у кожи; испитивање зона укуса на језику                                                                                                                                                              |                 |
|               | Доказивање постојања следе мрље у оку; оптичке илузије                                                                                                                                                             |                 |
|               | Прављење модела плућа сисара;                                                                                                                                                                                      |                 |
|               | Испитивање деловања амилазе на скроб; деловање хлороводоничне киселине и пепсина на беланчевине; дејство жучи на масти; доказивање жучних боја; припремање физиолошког раствора; хидролиза масти – добијање сапуна |                 |
|               | Дисекција срца                                                                                                                                                                                                     |                 |
|               | Дисекција бубрега; реакција мокраће                                                                                                                                                                                |                 |
|               | Антрополошка истраживања                                                                                                                                                                                           |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                                                                                                                                                    | <b>9 часова</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД   | Фенолошка посматрања                                                                                                                                                                                               |                 |
|               | Утицај еколошких фактора (температуре, светлости и воде) на биљке                                                                                                                                                  |                 |
|               | Доказивање присуства угљен-диоксида у ваздуху; доказивање прашине у ваздуху                                                                                                                                        |                 |
|               | Симбиоза – корен биљке (лепирњача) и микроорганизми                                                                                                                                                                |                 |
|               | Испитивање киселости тла; испитивање шумске стеље                                                                                                                                                                  |                 |
|               | Екосистем стајаћих вода – језеро или бара; ливадска или шумска заједница – теренски Рад                                                                                                                            |                 |
|               | Одређивање густине популације; одређивање покривности биљних врста                                                                                                                                                 |                 |
|               | Израда дихотомог кључа врста биљака                                                                                                                                                                                |                 |
|               | Врсте које нестају – пројекат                                                                                                                                                                                      |                 |
| <b>Укупно</b> |                                                                                                                                                                                                                    | <b>9 часова</b> |

## ИСТОРИЈА– ДОПУНСКА НАСТАВА

|                    |                                                                                                                                                                                      |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Циљ                | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |
| Кораци реализације | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |

|                                                   |                                                                              |                    |
|---------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи        |                    |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                         |                    |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације. |                    |
| <b>Разред</b>                                     | <b>Теме</b>                                                                  | <b>Број часова</b> |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Увод у историју                                                              | 2                  |
|                                                   | Праисторија                                                                  | 2                  |
|                                                   | Стари исток                                                                  | 3                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                | <b>7</b>           |
| ШЕСТИРАЗРЕД                                       | Европа и средоземље у раном средњем веку                                     | 2                  |
|                                                   | Срби и њихово окружење у раном средњем веку                                  | 2                  |
|                                                   | Европа у позном средњем веку                                                 | 4                  |
|                                                   | Српски народ у позном средњем веку                                           | 1                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                | <b>9</b>           |
| СЕДМИРАЗРЕД                                       | Велика географска открића                                                    | 1                  |
|                                                   | Српски народ под страном влашћу 16-18 век                                    | 4                  |
|                                                   | Нововековне српске државе                                                    | 2                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                | <b>7</b>           |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Први светски рат                                                             | 2                  |
|                                                   | Други светски рат                                                            | 2                  |
|                                                   | Европска унија                                                               | 2                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                | <b>6</b>           |

# ИСТОРИЈА– ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |                    |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                    |                    |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |                    |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика.<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                              |                    |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |                    |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |                    |
| <b>Разред</b>                                     | <b>Теме</b>                                                                                                                                                                            | <b>Број часова</b> |
| ПЕТИ РАЗРЕД                                       | Увод у историју                                                                                                                                                                        | 2                  |
|                                                   | Праисторија                                                                                                                                                                            | 2                  |
|                                                   | Стари исток                                                                                                                                                                            | 3                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>7</b>           |
| ШЕСТИРАЗРЕД                                       | Европа и средоземље у раном средњем веку                                                                                                                                               | 2                  |
|                                                   | Срби и њихово окружење у раном средњем веку                                                                                                                                            | 2                  |
|                                                   | Европа у позном средњем веку                                                                                                                                                           | 4                  |
|                                                   | Српски народ у позном средњем веку                                                                                                                                                     | 1                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>9</b>           |
| СЕДМИРАЗРЕД                                       | Велика географска открића                                                                                                                                                              | 1                  |
|                                                   | Српски народ под страном влашћу 16-18 век                                                                                                                                              | 4                  |
|                                                   | Нововековне српске државе                                                                                                                                                              | 2                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>7</b>           |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Први светски рат                                                                                                                                                                       | 2                  |
|                                                   | Други светски рат                                                                                                                                                                      | 2                  |
|                                                   | Европска унија                                                                                                                                                                         | 2                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>6</b>           |

## ГЕОГРАФИЈА– ДОПУНСКА НАСТАВА

|     |                                                                                                                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Циљ | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави<br>применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма. |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                         |                                                                                                                                                                                      |                    |
|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| Кораци реализације                                      | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |                    |
| Начин реализације<br>(облици и методе рада)             | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |                    |
| Временски оквир                                         | Током школске године                                                                                                                                                                 |                    |
| Вредновање – начин<br>коришћења резултата<br>вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |                    |
| <b>Разред</b>                                           | <b>Теме</b>                                                                                                                                                                          | <b>Број часова</b> |
| ПЕТИ<br>РАЗРЕД                                          | Васиона и Земља                                                                                                                                                                      | 2                  |
|                                                         | Географска карта                                                                                                                                                                     | 2                  |
|                                                         | Планета Земља                                                                                                                                                                        | 3                  |
|                                                         | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>7</b>           |
| ШЕСТИ<br>РАЗРЕД                                         | Становништво на Земљи                                                                                                                                                                | 2                  |
|                                                         | Регионална географија Европе                                                                                                                                                         | 2                  |
|                                                         | Северна и Јужна Америка                                                                                                                                                              | 4                  |
|                                                         | Азија, природне и друштвене одлике                                                                                                                                                   | 1                  |
|                                                         | Африка, природне и друштвене одлике                                                                                                                                                  | 1                  |
|                                                         | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>10</b>          |
| СЕДМИ<br>РАЗРЕД                                         | Аустралија                                                                                                                                                                           | 5                  |
|                                                         | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>5</b>           |
| ОСМИ<br>РАЗРЕД                                          | Природне одлике Р. Србије                                                                                                                                                            | 1                  |
|                                                         | Становништво и насеља Р. Србије                                                                                                                                                      | 1                  |
|                                                         | Привреда Р. Србије                                                                                                                                                                   | 1                  |
|                                                         | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                        | <b>3</b>           |

## ГЕОГРАФИЈА– ДОДАТНА НАСТАВА

|                    |                                                                                                                                                                           |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Циљ                | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                       |
| Кораци реализације | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика. |

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |                    |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика.<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                              |                    |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |                    |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |                    |
| <b>Разред</b>                                     | <b>Теме</b>                                                                                                                                                                            | <b>Број часова</b> |
| ПЕТИ<br>РАЗРЕД                                    | Васиона и Земља                                                                                                                                                                        | 2                  |
|                                                   | Географска карта                                                                                                                                                                       | 2                  |
|                                                   | Планета Земља                                                                                                                                                                          | 3                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>7</b>           |
| ШЕСТИ<br>РАЗРЕД                                   | Становништво на Земљи                                                                                                                                                                  | 2                  |
|                                                   | Регионална географија Европе                                                                                                                                                           | 2                  |
|                                                   | Северна и Јужна Америка                                                                                                                                                                | 4                  |
|                                                   | Азија, природне и друштвене одлике                                                                                                                                                     | 1                  |
|                                                   | Африка, природне и друштвене одлике                                                                                                                                                    | 1                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>10</b>          |
| СЕДМИ<br>РАЗРЕД                                   | Аустралија                                                                                                                                                                             | 4                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>4</b>           |
| ОСМИ<br>РАЗРЕД                                    | Природне одлике Р. Србије                                                                                                                                                              | 1                  |
|                                                   | Становништво и насеља Р. Србије                                                                                                                                                        | 1                  |
|                                                   | Привреда Р. Србије                                                                                                                                                                     | 1                  |
|                                                   | <b>Укупно</b>                                                                                                                                                                          | <b>3</b>           |



**ФИЗИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА**

|                                             |                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Циљ                                         | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |
| Кораци реализације                          | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |
| Начин реализације<br>(облици и методе рада) | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |
| Временски оквир                             | Током школске године                                                                                                                                                                 |

|                                         |                                                 |                                                                              |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Вредновање – начин коришћења вредновања | резултата                                       | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације. |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                            | Мерење                                          | 4                                                                            |
|                                         | Кретање                                         | 4                                                                            |
|                                         | Сила                                            | 2                                                                            |
|                                         | Маса и густина                                  | 7                                                                            |
|                                         | Притисак                                        | 5                                                                            |
| <b>Укупно</b>                           |                                                 | <b>22</b>                                                                    |
| СЕДМИ РАЗРЕД                            | Сила и кретање                                  | 12                                                                           |
|                                         | Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења | 6                                                                            |
|                                         | Равнотежа                                       | 5                                                                            |
|                                         | Механички рад и енергија                        | 5                                                                            |
|                                         | Топлотне појаве                                 | 2                                                                            |
| <b>Укупно</b>                           |                                                 | <b>30</b>                                                                    |
| ОСМИ РАЗРЕД                             | Осцилаторно и таласно кретање                   | 2                                                                            |
|                                         | Светлосне појаве                                | 4                                                                            |
|                                         | Електрично поље                                 | 3                                                                            |
|                                         | Електрична струја                               | 7                                                                            |
|                                         | Магнетно поље                                   | 2                                                                            |
|                                         | Елементи атомске и нуклеарне физике             | 2                                                                            |
| <b>Укупно</b>                           |                                                 | <b>20</b>                                                                    |

## ФИЗИКА – ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |           |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                    |           |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |           |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |           |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |           |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |           |
| ШЕСТИ РАЗРЕД                                      | Кретање                                                                                                                                                                                | 7         |
|                                                   | Сила                                                                                                                                                                                   | 7         |
|                                                   | Мерење                                                                                                                                                                                 | 7         |
|                                                   | Маса и густина                                                                                                                                                                         | 6         |
|                                                   | Притисак                                                                                                                                                                               | 5         |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                        | <b>32</b> |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Сила и кретање                                                                                                                                                                         | 12        |
|                                                   | Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења                                                                                                                                        | 6         |
|                                                   | Равнотежа                                                                                                                                                                              | 5         |
|                                                   | Механички рад и енергија                                                                                                                                                               | 6         |
|                                                   | Топлотне појаве                                                                                                                                                                        | 3         |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                        | <b>32</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Осцилаторно и таласно кретање                                                                                                                                                          | 4         |
|                                                   | Светлосне појаве                                                                                                                                                                       | 7         |

|               |                                     |           |
|---------------|-------------------------------------|-----------|
|               | Електрично поље                     | 5         |
|               | Електрична струја                   | 9         |
|               | Магнетно поље                       | 4         |
|               | Елементи атомске и нуклеарне физике | 3         |
| <b>Укупно</b> |                                     | <b>32</b> |

## ХЕМИЈА– ДОПУНСКА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                      |    |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Циљ                                               | Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.                          |    |
| Кораци реализације                                | Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика. |    |
| Начин реализације (облици и методе рада)          | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                |    |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                 |    |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.                                                                                                         |    |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Основни хемијски појмови                                                                                                                                                             | 4  |
|                                                   | Структура супстанце                                                                                                                                                                  | 10 |
|                                                   | Хомогене смеше-раствори                                                                                                                                                              | 6  |
|                                                   | Хемијске реакције и израчунавања                                                                                                                                                     | 14 |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                      | 34 |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Основни хемијски појмови                                                                                                                                                             | 3  |
|                                                   | Хемијски елементи и једињења                                                                                                                                                         | 8  |
|                                                   | Неорганска једињења                                                                                                                                                                  | 6  |
|                                                   | Електролитичка дисоцијација                                                                                                                                                          | 3  |
|                                                   | Угљоводоници                                                                                                                                                                         | 6  |
|                                                   | Ацикличка органска једињења са кисеоником                                                                                                                                            | 5  |
|                                                   | Биолошки важна органска једињења                                                                                                                                                     | 4  |
| Укупно                                            |                                                                                                                                                                                      | 35 |

## ХЕМИЈА– ДОДАТНА НАСТАВА

|                                                   |                                                                                                                                                                                        |           |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Циљ                                               | Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.                                                                    |           |
| Кораци реализације                                | Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.              |           |
| Начин реализације<br>(облици и методе рада)       | Диференцијација задатака<br>Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи                                                                                                                  |           |
| Временски оквир                                   | Током школске године                                                                                                                                                                   |           |
| Вредновање – начин коришћења резултата вредновања | Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно) |           |
| СЕДМИ РАЗРЕД                                      | Основни хемијски појмови                                                                                                                                                               | 10        |
|                                                   | Хомогене смеше-раствори                                                                                                                                                                | 10        |
|                                                   | Хемијске реакције и израчунавања                                                                                                                                                       | 16        |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                        | <b>36</b> |
| ОСМИ РАЗРЕД                                       | Хемијски елементи и једињења                                                                                                                                                           | 9         |
|                                                   | Класе неорганских једињења                                                                                                                                                             | 10        |
|                                                   | Угљоводоници                                                                                                                                                                           | 5         |
|                                                   | Ацикличка органска једињења са кисеоником                                                                                                                                              | 5         |
|                                                   | Биолошки важна органска једињења                                                                                                                                                       | 5         |
| <b>Укупно</b>                                     |                                                                                                                                                                                        | <b>34</b> |

## 7.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

| АКТИВНОСТИ                                                                                                                              | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА                  | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Приредба поводом пријема првака                                                                                                         | 1.септембар                         | учитељице и ученици 2.,3.и 4. разреда             |
| Активности поводом Дечије недеље: тематски дан,приреба поводом пријема ђака првака у Дечији савез,Бутик, Дечија пијаца,Дечија представа | Прва недељаоктобра                  | Наставници и учитељи                              |
| Обележавање стоте годишњице пробоја солунског фронта                                                                                    | Друга недеља септембра              | Наставник српског,математи и историје             |
| Гостовање песника                                                                                                                       | Друга недеља септембра-током године | песници учесници фестивала“Бука“ песник гост      |
| Ликовна колонија на Малом Стапару                                                                                                       | Од септембра до маја                | наставник ликовне културе                         |
| Ноћ истраживача                                                                                                                         | Септембар                           | наставници природних наука                        |
| Приредба поводом Дана школе                                                                                                             | Октобар                             | наставник српског језика учитељице, сви запослени |
| Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату                                                                                       | 21.октобар                          | запослени и ученици                               |
| Дан примирја у Првом светском рату                                                                                                      | 11.новембар                         | запослени и ученици                               |
| Посета Српском народном позоришту                                                                                                       | Октобар-Новембар                    | наставници и ученици                              |
| Сајам образовања                                                                                                                        | Децембар                            | разредни старешина и                              |

|                                                                           |                        |                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------------------------------|
|                                                                           |                        | ученици 8-ог разреда                                    |
| Просава Светог Саве                                                       | 27.јануар              | наставник српског<br>језика<br>учитељице<br>библиотекар |
| Такмичења у организацији Минисарства просвете<br>(општинска, окружна,...) | фебруар,март,април     | предметни наставници<br>педагог<br>директор             |
| Обележавање Дана државности                                               | 17.фебруар             | запослени и ученици                                     |
| Математичко такмичење „Мислиша“                                           | Март                   | наставник математике<br>библиотекар                     |
| Смотра рецитатора (школска, месна,...)                                    | фебруар, март,         | наставник српског<br>језика<br>учитељице<br>библиотекар |
| Недеља дечијег стваралаштва                                               | Март                   | запослени и ученици                                     |
| Посета установама културе у оквиру екскурзије                             | 15. и 16.април, 14.мај | наставници и ученици                                    |
| Дан сећања на жртве холокауста                                            | 22.април               | запослени и ученици                                     |
| Празник рада                                                              | 1. и 2.мај             | запослени и ученици                                     |
| Дан победе                                                                | 9.мај                  | запослени и ученици                                     |
| Марковдански сусрети деце и песника-Панонија                              | Мај                    | Учитељице                                               |
| Приредба поводом испраћаја матураната                                     | Јун                    | наставник српског<br>језика<br>учитељице<br>библиотекар |
| Видовдан                                                                  | 28.јун                 | запослени и ученици                                     |
| Покренимо нашу децу                                                       | Током године           | Учитељице                                               |
| Буди хуман                                                                | Током године           | Учитељи и Црвени<br>крст                                |

## 8.ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Задаци и циљеви:

- развој и практиковања здравог начина живота,
- развој свести о важности сопственог здравља и безбедности,
- потреба неговања и развоја физичких способности,
- превенција насиља, наркоманије и малолетничке деликвенције

| АКТИВНОСТИ                                                                                        | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА               | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| спортски дан                                                                                      | октобар (у оквиру дечије недеље) | наставник физичког васпитања<br>учитељице<br>одељенске старешине |
| Крос (јесењи и пролећни)                                                                          | октобар, април                   | наставник физичког васпитања<br>учитељице<br>одељенске старешине |
| Предавање на тему: "Како треба да одреагујем на насиље".7.разред ЧОС                              | Октобар                          | разредни старешина и ученици 7.разреда                           |
| предавање на тему: "Развијање навике за чување и јачање физичког и духовног здравља" 8.разред-ЧОС | Октобар                          | разредни старешина и ученици 8.разреда                           |
| Психофизичке промене на узрасту 12 година-пубертет 6.разред-чос                                   | Новембар                         | разредни старешина и ученици 6.разреда                           |
| Не заборавимо да су прљаве руке извор заразе                                                      | Новембар                         | разредни старешина и ученици 6.разреда                           |
| Предавање на тему: "Штетност употребе алкохола".7.разред-ЧОС                                      | Децембар                         | разредни старешина и ученици 7.разреда                           |
| Учионица добре воље-радионица:„Наговорили                                                         | Јануар                           | педагог или разредни старешина и ученици                         |

|                                                                                                                                                                         |                          |                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| су ме".-5.разред                                                                                                                                                        |                          |                                                                                                                |
| - Учионица добре воље-радионица: „Сада знам како са сукобима“-5.разред чос                                                                                              | Фебруар                  | педагог или разредни старешина и ученици                                                                       |
| -Умеће одрастања-радоница" Некад за некад против"-6.разред чос                                                                                                          | Фебруар                  | педагог или разредни старешина и ученици                                                                       |
| Предавање на тему: "Болест зависности-наркоманија" 7.разред -чос                                                                                                        | Март                     | разредни старешина и ученици 7.разреда                                                                         |
| Штетност употребе дувана                                                                                                                                                | Март                     | разредни старешина и ученици 6.разреда                                                                         |
| 7.IV-Обележавамо Дан здравља .Шта треба да знамо о првој помоћи, Шта волим, а шта треба да једем , Развијамо личну одговорност за бригу о свом телу, хигијена тела -ЧОС | Април                    | разредни старешина и ученици                                                                                   |
| Предвање на тему " Дрога-грешка без поправног"                                                                                                                          | Мај                      | Агенција за развој, канцеларија за младе, Центар за социјални рад, СУП, Дом здравља Кула, наставници и ученици |
| Предавање на тему: Безбедност ученика, ненасиље и толеранција"                                                                                                          | Мај                      | радници СУП-а и ученици                                                                                        |
| Радионице и предавања на теме : толеранције и здравља 1-3 разреда-ЧОС                                                                                                   | у току године            | разредни старешина и ученици 1-3.разреда                                                                       |
| Филозофија са децом-радионице 4.разред ЧОС                                                                                                                              | у току године            | разредни старешина и ученици 4.разреда                                                                         |
| Лична хигијена(хигијена коже,сна,одевања.5.разред-чос                                                                                                                   | Мај                      | разредни старешина и ученици 5.разреда                                                                         |
| Крос                                                                                                                                                                    | Јун                      | канцеларија за младе                                                                                           |
| Такмичења у организацији Министарства спорта                                                                                                                            | током године             | наставник физичког васпитања и ученици                                                                         |
| Недеља школског спорта                                                                                                                                                  | прво и друго полугодиште | наставник физичког васпитања и ученици                                                                         |
| крос РТС кроз Србију                                                                                                                                                    |                          |                                                                                                                |
| Превенција болести зависности                                                                                                                                           | Током године             | Суп Кула                                                                                                       |

## 9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

На основу члана 111. став 12. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19), Министар просвете, науке и технолошког развоја доноси *Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање* "Службени гласник РС", бр. 46 од 26. јуна 2019, 104 од 31. јула 2020.

Овим правилником утврђује се *Протокол поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање*.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС”, број 30/10).

Правилником о изменама и допунама Правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, "Сл. гласник РС", бр. 104/2020, су спроведене измене првенствено и **у највећој мери у делу Протокола** који се односи на превенцију насиља, злостављања и занемаривања, као и на интервентне активности.

Правилник се примењује од 8. августа 2020. године.

Правилником је у уводном делу Протокола истакнуто да је у свим поступцима који се тичу детета приоритетни принцип поступања - **најбољи интерес детета**.

### Облици насиља и злостављања

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и **дигитално**. **Дигитално насиље** и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се

слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл. Насиље може имати различите форме :

### Физичко насиље

Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета/ученика. У физичко насиље спада :

ударање  
шутирање  
гурање  
шамарање  
чупање  
дављење  
бацање  
гађање  
напад оружјем  
тровање  
паљење , посипање водом  
ускраћивање хране, сна и сл.

### Емотивно или психолошко насиље

Емотивно или психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког или емотивног здравља и достојанства детета/ученика. Примери емотивног насиља :

омаловажавање  
етикетирање  
игнорисање  
вређање  
уцењивање  
називање погрдним именима  
оговарање

подсмевање-исмејавање  
неприхватање  
изнуђивање  
манипулисање  
претња  
заstraшивање  
ограничавање кретања ученика

## Социјално насиље

Социјално насиље је искључивање из групе и дискриминација :

одвајање ученика од других на основу различитости  
довођење у позицију неравноправности и неједнакости  
изолација  
недружење  
игнорисање  
неприхватање по било ком основу

## Сексуално насиље

Сексуално насиље и злоупотреба деце /ученика подразумева њихово укључивање у сексуалне активности коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасли(не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе)и која има за циљ пружање уживања или задовољења потребе друге особе.Сексуалним насиљем се сматра :

сексуално узнемиравање - ласцивно коментарисање  
етикетирање  
ширење прича  
додиривање  
упућивање порука  
фотографисање  
телефонски позиви и сл.  
навођење или приморавање на учешће у сексуалним контактним и неконтактним активностима.  
коришћење ученика за проституцију, порнографију и други облици сексуалне експлатације.

Електронско насиље :

путем СМС и ММС порука , веб-сајта, четовањем

Злоупотреба :

Злоупотреба деце/ученика представља све што појединац и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди деци/ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан , неравноправан и завистан положај у односу на појединца или установу.

Занемаривање

Занемаривање или немарно поступање представља случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој детета/ученика у свим областима, што, у противном , може нарушити њихово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој.

Експлоатација

Експлоатација деце/ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације.

### **Превенција насиља, злостављања и занемаривања**

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Правилником су детаљније уређене превентивне активности тако да оне, поред осталог:

- 1) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;\*
- 2) унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
- 3) подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије.

4) остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом.

5) развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

У оквиру превенције насиља и злостављања установа остварује васпитни рад, појачан васпитни рад и васпитни рад који је у интензитету примерен потребама специфичностима установе и најбољем интересу детета, самостално или у сарадњи са другим надлежним органима, организацијама и службама.

Службени гласник РС, број 104/2020

Школска педагошка служба, у складу са Посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у Школи ће припремити анкете за све ученике од I до VIII разреда којом ће се утврдити степен и стање присутности свих видова агресије у Школи.

На основу увида присутности насиља у Школи и на основу стања:

- учесталости инцидентних ситуација и броја пријава насиља
- заступљености различитих врста насиља
- броја повреда
- сигурности објекта, дворишта и сл.

У школи постоји физичко-техничко обезбеђење, дежурства наставника, стална подршка педагошке службе ученицима, као и разредних старешина.

Школа доноси План превентивних активности као и План интервентних активности.

За планирање превентивних активности и анализу стања важни су:

- процена реализованих обука за запослене и потреба даљег усавршавања који ће бити реализовани о организацији ``Грађанских иницијатива.``
- број и ефекти реализованих акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ,
- степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад школе, и друго.

Специфични циљеви у превенцији

Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања.

Укључивање свих интересних група (деца, ученици, наставници, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директор, родитељи, старатељи, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције.

Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.

Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља.

Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља.

Унапређивање компетенције наставног и ваннаставног особља, деце, ученика, родитеља, старатеља, локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

### **Права, обавезе и одговорности свих у установи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања**

Права, обавезе и одговорности свих у установи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања, Правилником су детаљно уређени када се ради о изради ИОП-а. Наиме, у израду ИОП-а се, уколико постоји потреба, укључује представник Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (даље: Тим за заштиту) ради планирања активности у оквиру ИОП-а, а у вези са заштитом од насиља.

Правилником су утврђене посебне обавезе за родитеље, а с тим у вези и за органе установе, првенствено директора. Родитељ не сме својим понашањем у установи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања према детету, ученику, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а када то учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу. Правилником се дакле, установљава обавеза директора да у наведеном случају када родитељ својим понашањем допринесе појави насиља о томе обавести:

- јавног тужиоца и полицију, а након тога
- надлежну школску управу електронским путем.

Родитељ има обавезу и одговорност, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, да на позив школе активно учествује у свим облицима васпитног рада са учеником, односно да сарађује са школом у поступку заштите ученика од насиља. Ако се родитељ не одазове на позив школе, у складу са законом школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву за утврђивање одговорности родитеља и обраћа се надлежном центру за социјални рад да против родитеља предузме мере из своје надлежности.

### **Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања**

Програм заштите утврђује се на основу анализе стања безбедности, односно свих аспеката школске средине, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе.

Правилником је одређено да програм заштите садржи начине праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма заштите, а нарочито, у односу на број и ефекте оперативних планова заштите.

### **ЦИЉ ПРОГРАМА**

Општи циљ Програма је унапређивање квалитета живота деце/ученика и да се у школи креира клима у којој се :

- учи, развија и негује култура понашања и уважавање личности;
- не толерише насиље;

не ћути у вези са насиљем;  
развија одговорност свих ;  
сви који имају сазнање о насиљу обавезују на поступање

Мере у спровођењу Програма заштите деце/ученика од насиља :

мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад деце/ученика  
мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље , злостављање и занемаривање у установама.  
мере интервенције у ситуацијама када се јавља насиље , злостављање и занемаривање у установама.

## **ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ**

Специфични циљеви у интервенцији

Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.  
Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља.  
Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.  
Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот установе.  
Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља.

## **ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ**

( Процедуре и поступци интервенције у заштити деце од насиља)

По добијању информација

- да ли се насиље дешава или постоји сумња
- где се дешава - да ли се дешава у школи или ван ње,
- ко су учесници -актери насиља,злостављања и занемаривања,
- облик и интензитет насиља злостављања и занемаривања

Школа доноси процену нивоа ризика за безбедност ученика и доноси План интервентних активности.

## Редослед поступања у интервенцији

- 1) Проверавање сумње** или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно.
- 2) Заустављање насиља** и злостављања и смиривање учесника
- 3) Обавештавање родитеља**
- 4) Консултације у установи** се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања...
- 5) Мере и активности** предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу и ученике – учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

План заштите зависи од: врсте и тежине насилног понашања, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. Мере и активности се планирају на основу сагледавања карактеристика детета/ученика, потреба за подршком и уз учешће детета/ученика и родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

План заштите сачињава Тим за заштиту заједно са одељењским старешином, односно васпитачем, психологом, педагогом, секретаром, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. Дакле, Правилником је прописано да се у послове у вези са сачињавањем плана заштите укључује и секретар. За ученика који се образује у складу са ИОП1 и ИОП2 (чланом 76. став 6. тач. 1) и 2) ЗОСОВ-а) у израду плана заштите се укључује Тим за инклузивно образовање. У припрему плана заштите и реализацију, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као и децу, односно ученике - учеснике у насиљу и злостављању.

План заштите треба да садржи и евалуацију плана.

За трећи ниво насиља и злостављања, директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Процена нивоа насиља у року од 24 сата утврђује се на састанку Тима за заштиту. Уколико ученици бораве у дому, обавештава се и одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако Тим за заштиту процени да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика, о чему обавештава полицију или надлежног јавног тужиоца и надлежни центар за социјални рад.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања. Правилником је прецизирано да о комуникацији са медијима поводом конкретних ситуација насилног и ризичног понашања када се од установе тражи изјава, установа је дужна да одмах обавести надлежну школску управу и службу надлежну за односе са јавношћу Министарства. Ако се утврди одговорност директора за непредузимање или неблаговремено предузимање одговарајућих прописаних мера, у случајевима повреде забране насиља, у складу са законом који уређује основе система образовања и васпитања стичу се услови за престанак дужности директора. Директор установе је прекршајно одговоран уколико одмах по сазнању не пријави насиље у породици или непосредну опасност од насиља, омета пријављивање или не реагује на њега.

## **6) Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, васпитач, тим за заштиту, психолог и педагог)**

### **Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима**

Процена нивоа насиља се доноси на основу анализе интензитета, степена ризика, трајања и учесталости понашања, последица, броја учесника, узраста и карактеристика развојног периода детета, односно ученика.

У реализацију плана активности укључује се родитељ детета. Уколико укључивање породице није у најбољем интересу детета, установа на основу стручног мишљења Тима за заштиту укључује надлежни центар за социјални рад. У складу са проценом ризика и потребама детета укључују се и други системи из спољашње мреже заштите у складу са својим надлежностима (систем социјалне заштите, систем здравствене заштите).

На трећем нивоу, активности предузима директор са Тимом за заштиту уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Када су извршиоци насиља ученици старости до 14 година против којих се не може поднети прекршајна или кривична пријава, нити покренути прекршајни и кривични поступак, на овом узрасту се искључиво примењују мере из надлежности образовно-васпитног система, здравственог система и система социјалне заштите. У раду са учеником до 14 година родитељ има обавезу да се укључи у појачан, односно васпитни рад који је по интензитету примерен потребама ученика. Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

Када родитељ чини насиље или злостављање детета и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета Тим за заштиту обавезно укључује надлежни центар за социјални рад.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању по правилу прикупља психолог, педагог, односно друго задужено лице у установи - одељењски старешина, наставник, васпитач или члан тима за заштиту, непосредно по сазнању или сумњи на насиље, злостављање и занемаривање. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације. Изјава од малолетних ученика се узима у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак у установи.

Када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом, свом детету, детету/ученику или трећем лицу директор је дужан да одмах обавести полицију или јавног тужиоца. Наведена обавеза постоји дакле, и у случајевима када је родитељ починилац насиља и злостављања према свом детету, детету/ученику или трећем лицу.

Уколико установа има сазнање да се насиље у које су укључени ученици догодило ван установе, дужна је да појача васпитни рад са ученицима уз обавезно укључивање родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

Уколико се насилно понашање догоди у простору установе и/или у време образовно-васпитног рада и других активности установе предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом. Установа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

### **Заштита запослених**

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране ученика, родитеља или трећег лица у установи или за време организовања активности установе.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да:

- одмах обавести родитеља и центар за социјални рад,
- покрене васпитно-дисциплински поступак,
- изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са законом, и
- поднесе пријаву надлежном јавном тужилаштву, односно прекршајном суду ако постоје елементи кривичног дела или прекршаја.

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом директор је дужан да одмах обавести јавног тужиоца и полицију.

### **Документација, анализа и извештавање**

Одељењски старешина, односно васпитач бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности и евидентира у педагошкој документацији.

**АКТИВНОСТИ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ У ШКОЛИ У ЦИЉУ  
БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА И СВИХ ЗАПОСЛЕНИХ**

- ✓ ФИЗИЧКО И ТЕХНИЧКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ШКОЛЕ : "СТАРС " КУЛА
- ✓ ДЕЖУРСТВО НАСТАВНИКА НА ХОДНИЦИМА И ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ ПРЕ ПОЧЕТКА НАСТАВЕ И ТОКОМ ОДМОРА ДО ЗАВРШЕТКУ НАСТАВЕ
- ✓ ДЕЖУРНИ УЧЕНИК НА УЛАЗУ ШКОЛЕ ТОКОМ ТРАЈАЊА НАСТАВЕ
- ✓ ДЕЖУРНИ УЧЕНИК У КЊИГУ ДЕЖУРСТВА ЕВИДЕНТИРА СВЕ КОЈИ ДОЛАЗЕ У ШКОЛУ
- ✓ ДЕЖУРСТВО НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА ( СПРЕМАЧИЦЕ, ДОМАР ) У ВРЕМЕ ТРАЈАЊА НАСТАВЕ
- ✓ ШКОЛА ЈЕ ЗАКЉУЧАНА ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА НАСТАВЕ
- ✓ УЧЕНИЦИМА ЈЕ НАЈСТРОЖЕ ЗАБРАЊЕНО ДА НАПУШТАЈУ ШКОЛСКУ ЗГРАДУ И ШКОЛСКО ДВОРИШТЕ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА НАСТАВЕ

НАСТАВНИЦИМА ЈЕ СТРОГО ЗАБРАЊЕНО ДА УДАЉЕ УЧЕНИКА СА ЧАСА ИЛИ ДА ИХ ШАЉУ ВАН ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ И ШКОЛСКОГ ДВОРИШТА

У ШКОЛСКУ ЗГРАДУ ЈЕ НАЈСТРОЖЕ ЗАБРАЊЕНО УНОШЕЊЕ ОРУЖЈА, АЛКОХОЛА И НАРКОТИЧКИХ СРЕДСТАВА

У ШКОЛИ НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ИЗАЗИВАЊЕ И УЧЕШЋЕ У ТУЧАМА ; РАСНА, ВЕРСКА, НАЦИОНАЛАНА, ПОЛНА НИТИ БИЛО КОЈА ДРУГА ДИСКРИМИНАЦИЈА.

СТАТУТОМ И ПРАВИЛНИКОМ О ДИСЦИПЛИНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ И УЧЕНИКА ШКОЛЕ ЈЕ РЕГУЛИСАН НАЧИН КАЖЊАВАЊА ЛИЦА ( УЧЕНИКА , ЗАПОСЛЕНИХ) КОЈИ НА БИЛО КОЈИ НАЧИН НАРУШАВАЈУ БЕЗБЕДНОСТ

## НАЧИНИ РЕАГОВАЊА И МЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ НЕПРИХВАТЉИВОГ ПОНАШАЊА УЧЕНИКА

### *Полазне основе*

Закон о основама система васпитања и образовања

Кућни ред-Правила понашања

Дисциплински поступак против ученика

Дисциплински поступак против наставника

Правилник о оцењивању-владање

Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља

*Уколико постоји сумња или се насиље дешава међу ученицима реагује се на следећи начин:*

Заустављање насиља и смиривање ситуације

Консултације се остварују непосредно по појави сумње:

- са колегом

- са Тимом за заштиту деце од насиља

- са педагогом, директором

Пријава код дежурног наставника, педагога и директора школе

Разговор са ученицима и другим актерима у циљу прикупљања информација

У зависности од тежине неприхватљивог понашања тј. процене нивоа ризика ученик се упућује на индивидуални разговор код педагога

Праћење понашања ученика у току тромесечја

Разговор информисања родитеља

Уколико је неприхватљиво понашање са великим ризиком води се разговор са ученицима у присуству родитеља и предузимају се заштитне мере: Дисциплински поступак против ученика ( записници са седнице наставничког већа, упознавање родитеља на родитељском састанку, теме за ЧОС и ЧОЗ, радионице....)

Праћење ефеката предузетих мера

По потреби укључивање надлежних служби:

-Здравствену службу

- МУП

- Центар за социјални рад

Трговина људима представља најгрубље кршење људских права и једно од најтежих кривичних дела. Систем образовања и васпитања има задатак да обезбеди сигурно и подстицајно окружење за одрастање и развој ученика, као и заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Трговина људима један је од најсложенијих и најтежих облика насиља којима деца, односно ученици и млади могу да буду изложени.

Улога установа образовања и васпитања у контексту заштите ученика од трговине људима огледа се у:

- реализацији превентивних активности у циљу јачања компетенција за препознавање феномена трговине људима, ризика и начина заштите;
- благовременом препознавању ризика од потенцијалног укључивања ученика у ланац трговине људима;
- благовременој интервенцији ако је ученик већ изложен неком облику трговине људима;
- обезбеђивању подршке ученику у процесу реинтеграције, након што је био изложен неком од облика трговине људима.

Услед свакодневног контакта са ученицима, наставници и стручни сарадници међу првима могу да уоче неке од знакова који указују на повећан ризик или потенцијалну укљученост у неки од облика трговине људима.

Фактори рањивости су важни за разумевање феномена трговине људима, јер најчешће представљају различите облике кршења права детета. Ови фактори представљају ризике који могу да доведу до уласка ученика у ланац експлоатације и због тога захтевају праћење у оквиру установе. Ако се препознају неки од фактора рањивости, непоходна је благовремена реакција установе која подразумева праћење, детаљну процену понашања и ситуације, а по потреби и информисање и укључивање других институција у складу са процедурама прописаним Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (насиље у породици, занемаривање и др). Праћење у оквиру установе подразумева додатно прикупљање информација и пружање подршке ученику. Уколико на пример, ученик често неоправдано касни или изостаје са наставе, односно често на часу није концентрисан, изгледа исцрпљено, малаксало, уочљив је пад школског успеха потребно је прикупити информације и утврдити разлоге таквог понашања и у складу са тим

предузети даље мере. Установа је у обавези да препозна и прати факторе рањивости и слабе индикаторе који могу да указују на могућу трговину људима.

Фактори рањивости нису специфични за трговину људима *per se* и могу да буду и у вези са неким другим појавама или стањима на које је установа свакако у обавези да реагује (заштита од насиља и занемаривања, изостајање из школе, проблеми у учењу и др). Примери најчешћих фактора рањивости су: сиромаштво, припадност осетљивим групама, статус мигранта/избеглице, изложеност насиљу и дискриминацији, насиљу у породици, занемаривање потреба ученика, социјална изолација, менталне и физичке сметње ученика, злоупотреба психоактивних контролисаних супстанци, склоност разним видовима антисоцијалног понашања.

Индикатори за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима за систем образовања и васпитања представљају смернице које указују на постојање ситуација или околности повезане са феноменом трговине људима.

С обзиром да је трговина људима сложен феномен, не постоје карактеристични знаци или показатељи трговине људима. Већина индикатора може да указује на насиље и занемаривање ученика, породично насиље, физичке и/или менталне сметње и различите облике ризичног понашања ученика. Присуство једног или више индикатора само по себи не мора да указује да је ученик укључен у ланац трговине људима. Центар за заштиту жртава трговине људима<sup>1</sup> врши формалну идентификацију жртава трговине људима, а установе образовања и васпитања имају улогу у процесу прелиминарне идентификације жртава трговине људима. Прелиминарна идентификација се односи на процену постојања ризика да је ученик жртва трговине, али не подразумева верификацију да је ученик жртва трговине људима.

Индикатори се у зависности од интензитета рангирају на индикаторе слабог, умереног и јаког интензитета (1- слаб индикатор, 2- умерен индикатор и 3- јак индикатор):

- 1 – слаби индикатори су општи, указују на постојање одређених потешкоћа, проблема у понашању ученика, а који не морају нужно да указују на трговину људима;
- 2 – умерени индикатори у већој мери указују на трговину људима;
- 3 – јаки индикатори у највећој мери указују на трговину људима. Индикатори су груписани у следеће области:

1. Понашање ученика
2. Комуникација ученика и однос са другима
3. Физички изглед ученика и начин облачења
4. Здравље ученика
5. Породица и услови живота

У прилогу је дата листа индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима. Приликом примене листе индикатора, потребно је означити индикаторе за које се процени да се односе на ученика-цу и предузети даље мере и активности у складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. У складу са Правилником, директор установе је у обавези да, уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, о томе обавести службу надлежну за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију Смернице за примену листе индикатора и даље поступање:

Смернице за примену листе индикатора и даље поступање:

- Уколико су идентификовани одређени фактори ризика и/или мањи број слабих индикатора у односу на целокупну листу, потребно је праћење и предузимање мера и активности у оквиру установе у складу са законском регулативом.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора, без обзира на област и степен интензитета, потребне су консултације са Центром за заштиту жртава трговине ради предузимања даљих мера и активности.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора (без обзира на област) од којих је један јак индикатор (3 – јак индикатор), потребно је да установа обавести Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију.

| I ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА                                                                                             |                                                                                                                                                                                                             |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| <b>Ученик/ца често касни у школу, изостаје из школе или прекида школовање</b>                                  |                                                                                                                                                                                                             |   |
| 1.                                                                                                             | Ученик/ца изостаје из школе по више дана, у време сезонских послова на почетку и/или крају школске године.                                                                                                  | 2 |
| 2.                                                                                                             | Ученик/ца изостаје из школе дуже време неоправдано и постоје најаве (назнаке) занепуштање школе.                                                                                                            | 2 |
| <b>Ученик/ца је неуспешан у школи или има нагли пад у успешности у односу на потенцијал са којим располаже</b> |                                                                                                                                                                                                             |   |
| 3.                                                                                                             | Уочава се нагли и неочекивани пад успеха ученика/це.                                                                                                                                                        | 1 |
| 4.                                                                                                             | Ученик/ца престаје да показује заинтересованост за завршетак разреда, свеједно му је које оцене има.                                                                                                        | 2 |
| 5.                                                                                                             | Нови ученик/ца нема основна/елементарна знања неопходна за праћење наставе која одговара његовом календарском узрасту, претходном школовању/типу школе или способностима (нпр. не зна да чита и пише и сл). | 2 |

| <b>Ученик/ца је повучен, изгледа уплашено и када нема видљивог разлога</b>                  |                                                                                                                                                                                            |   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| <b>6.</b>                                                                                   | Ученик/ца изгледа анксиозно у контакту са вршњацима и наставницима.                                                                                                                        | 1 |
| <b>7.</b>                                                                                   | Ученик/ца има велике и/или нагле промене у понашању које се не могу објаснити развојним карактеристикама или кризном/стресном ситуацијом која је школи позната.                            | 2 |
| <b>8.</b>                                                                                   | Ученик/ца престаје да показује интересовање и повлачи се из свих заједничких активности са вршњацима у школи.                                                                              | 2 |
| <b>9.</b>                                                                                   | Ученик/ца избегава физички контакт, тргне се или повлачи када неко покушава да му/јој приђе.                                                                                               | 2 |
| <b>10.</b>                                                                                  | Ученик/ца има наглу промену у понашању у присуству одраслих (запослених у школи, родитеља), плаши се, постаје упадљиво миран/а и ћутљив/а.                                                 | 3 |
| <b>Ученик/ца предузима активности које за циљ имају прикривање трагова физичких повреда</b> |                                                                                                                                                                                            |   |
| <b>11.</b>                                                                                  | Ученик/ца не учествује у активностима у којима могу да се уоче/виде, модрице/повреде (нпр. настава физичког и здравственог васпитања, здравствени систематски прегледи и слично понашање). | 3 |
| <b>12.</b>                                                                                  | Ученик/ца користи друга средства за прикривање видљивих физичких повреда (одећа која покрива цело тело, тамнији пудер, појачана шминка, привремена/самолепљива тетоважа и сл).             | 3 |

|                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| <b>Ученик/ца има упадљиве осцилације у понашању и емоционалним реакцијама</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
| 13.                                                                           | Ученик/ца има бурне и/или неуобичајене реакције (напади љутње и агресивног понашања, импулсивно реагује) без видљивог разлога.                                                                                                                                     | 2 |
| 14.                                                                           | Ученик/ца одбија помоћ и реагује интензивном љутњом и бесом када му/јој неко понуди помоћ.                                                                                                                                                                         | 2 |
| 15.                                                                           | Ученик/ца има нападе панике, страха.                                                                                                                                                                                                                               | 2 |
| <b>Понашање ученика/це је високо сексуализовано</b>                           |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
| 16.                                                                           | Ученик/ца има профил на друштвеним мрежама изразито сексуалне природе, са специфично провокативним фотографијама (својим или туђим).                                                                                                                               | 2 |
| 17.                                                                           | Запослени имају информације да је ученик/ца често мења сексуалне партнере/ке (промискуитетно понашање ученика/це).                                                                                                                                                 | 3 |
| 18.                                                                           | Запослени имају информације да ученик/ца „пружа сексуалне услуге“.                                                                                                                                                                                                 | 3 |
| <b>Ризично понашање ученика/це и понашање које није у складу са узрастом</b>  |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
| 19.                                                                           | Школа има сазнања да је ученица имала један или више абортуса.                                                                                                                                                                                                     | 2 |
| 20.                                                                           | Ученик/ца често бежи од куће или проводи неколико дана ван куће без објашњења.                                                                                                                                                                                     | 3 |
| 21.                                                                           | Ученик/ца не жели да живи са породицом и живи код особа које нису познате другим родитељима или ученицима.                                                                                                                                                         | 3 |
| 22.                                                                           | Запослени имају информације да је ученик/ца од стране родитеља/других особа ангажован/а за рад на улици (проси, брише прозоре на аутомобилима, продаје различите ствари на улици, свира, пева) или на други начин зарађује/стиче корист за родитеље/друге одрасле. | 3 |
| 23.                                                                           | Запослени имају информације да је ученик/ца млађи/а од 15 година запослен/а или радно ангажован/а или постоји намера запослења и радног ангажовања ученика/це.                                                                                                     | 3 |
| 24.                                                                           | Запослени имају информације да је ученик/ца са 15 или више година нелегално запослен/а или радно ангажован/а на опасним пословима, односно експлоатисан/а кроз најгоре облике дечијег рада.                                                                        | 3 |
| 25.                                                                           | Запослени имају информације да ученик/ца учествује у вршењу кривичних дела и прекршаја (крађа, поседовање наркотика и др).                                                                                                                                         | 3 |
| 26.                                                                           | Ученик/ца је покушао/ла самоубиство или има намеру да изврши самоубиство.                                                                                                                                                                                          | 3 |
| <b>II КОМУНИКАЦИЈА УЧЕНИКА/ЦЕ И УСПОСТАВЉАЊЕ ОДНОСА СА ДРУГИМА</b>            |                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
|                                                                               | <b>Ученик/ца тешко успоставља односе и нема блиске пријатеље међу вршњацима</b>                                                                                                                                                                                    |   |

|                                                                           |                                                                                                                                          |   |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 27.                                                                       | Ученик/ца нагло, изненада и без видљивог разлога мења успостављен однос према вршњачкој групи.                                           | 1 |
| 28.                                                                       | Ученик/ца нагло прекида постојеће односе на друштвеним мрежама (искључује се из одељењских и вршњачких група, затвара друштвене налоге). | 2 |
| 29.                                                                       | Ученик/ца не успоставља контакте и/или не комуницира са вршњацима/наставницима без присуства друге одрасле особе.                        | 3 |
| <b>Ученик/ца је у друштву са непознатим или значајно старијим особама</b> |                                                                                                                                          |   |
| 30.                                                                       | Ученик/ца средњошколског узраста је са дечком/девојком који је значајно старији.                                                         | 1 |
| 31.                                                                       | Ученик/ца основношколског узраста је са дечком/девојком који је значајно старији.                                                        | 2 |
| 32.                                                                       | Ученик/ца живи у ванбрачној заједници.                                                                                                   | 3 |



|                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 33.                                                                                   | Ученик/ца је често у друштву непознатих старијих особа.                                                                                                                                                                                                             | 3 |
| 34.                                                                                   | У друштву ученика/це су често друге особе које се тако понашају да изгледа као да га/је прате.                                                                                                                                                                      | 3 |
| <b>Ученик/ца је често несигуран/а и збуњен/а у комуникацији</b>                       |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 35.                                                                                   | Ученик/ца се плаши да говори, прави дуге паузе у говору, делује збуњено и уплашено.                                                                                                                                                                                 | 1 |
| 36.                                                                                   | Ученик/ца даје опречне, неконзистентне, нелогичне информације и непотпуне изјаве.                                                                                                                                                                                   | 1 |
| 37.                                                                                   | Ученик/ца мења исказе на поновљена питања везана за одређене догађаје.                                                                                                                                                                                              | 2 |
| 38.                                                                                   | Ученик/ца не жели да сарађује, разговара са наставницима, запосленима у школи, школским полицајцем, нити да пружи било какве одговоре и/или даје врло штуре одговоре у вези са дешавањима ван школе (са ким проводи слободно време, о заједници у којој живи и др). | 2 |
| <b>Ученик/ца користи изразе и говори о темама које нису карактеристичне за узраст</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 39.                                                                                   | Ученик/ца говори о честим путовањима на различите дестинације и проводу, што није у складу са узрастом ученика/це.                                                                                                                                                  | 3 |
| 40.                                                                                   | Ученик/ца говори о веридби, односно женидби/удаји и да одлази из места у којем живи.                                                                                                                                                                                | 3 |
| 41.                                                                                   | Ученик/ца говори о томе да ће ускоро живети у луксузу и/или отићи из места у којем живи, ослањајући се на пријатеље/познанства.                                                                                                                                     | 3 |
| <b>III ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД УЧЕНИКА/ЦЕ И НАЧИН ОБЛАЧЕЊА</b>                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| <b>Ученик/ца у погледу облачења и изгледа одудара од својих вршњака</b>               |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 42.                                                                                   | Ученик/ца се не облачи у складу са временским приликама, поготово зими (нема јакну, топле ципеле).                                                                                                                                                                  | 1 |
| 43.                                                                                   | Гардероба ученика/це је прљава и неуредна, генерално одаје утисак хигијенскезапуштености.                                                                                                                                                                           | 1 |
| 44.                                                                                   | Ученица се облачи изражено еротизовано (јака шминка, изражен деколте, веома краткесукње и мајице, уске панталоне и др.) што није очекивано за ученика/це.                                                                                                           | 2 |
| 45.                                                                                   | Ученик/ца стално носи гардеробу која покрива цело тело супротно временским приликама (не узимајући у обзир одевање/облаћење које је у складу са религијском припадношћу ученика/це).                                                                                | 2 |

|                                                                                                |                                                                                                                                                               |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| <b>Долази до нагле промене у облачењу и изгледу ученика/це</b>                                 |                                                                                                                                                               |   |
| <b>46.</b>                                                                                     | Ученик/ца одједном почиње да носи скупу гардеробу, скупocene предмете за личну употребу (телефон, сат, накит) или доноси доста новца.                         | 3 |
| <b>47.</b>                                                                                     | Ученик/ца одједном престаје да води рачуна о физичком изгледу, постаје неуредан, аљкав.                                                                       | 3 |
| <b>48.</b>                                                                                     | Ученик/ца доноси у школу гардаробу/шминку/обућу непримерену узрасту и школском амбијенту/контексту у сврху пресвлачења после завршене наставе.                | 3 |
| <b>IV ЗДРАВЉЕ УЧЕНИКА/ЦЕ</b>                                                                   |                                                                                                                                                               |   |
| <b>Ученик/ца је лошег здравственог статуса уз присутност неуобичајених здравствених тегоба</b> |                                                                                                                                                               |   |
| <b>49.</b>                                                                                     | Ученик/ца је лошег општег здравственог стања, неухрањен/а.                                                                                                    | 1 |
| <b>50.</b>                                                                                     | Ученик/ца се често и/или у континуитету жали на болове у стомаку, главобоље или друге тегобе које не могу да се доведу у везу са хроничним тегобама/болестима | 2 |

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                               |   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|                                                                                                         | ученика/це.                                                                                                                                                                                                   |   |
| 51.                                                                                                     | Ученик/ца дужи временски период, у континуитету (најмање 30 дана) изгледа изразито исцрпљено, ненаспавно и малаксало.                                                                                         | 3 |
| <b>Ученик/ца има неспецифичне повреде или знакове, које могу бити карактеристичне за физичко насиље</b> |                                                                                                                                                                                                               |   |
| 52.                                                                                                     | На ученику/ци су видљиви трагови самоповређивања и/или повређивања (трагови/ожилци опекотина, посекотина, вишеструке модрице и друге сличне повреде).                                                         | 3 |
| 53.                                                                                                     | Ученик/ца има преломе костију, поломљене зубе, почупану косу и друге сличне повреде.                                                                                                                          | 3 |
| 54.                                                                                                     | Ученик/ца даје нелогична објашњења настанка повреде/не пружа детаљније информације о начину повређивања.                                                                                                      | 3 |
| <b>Ученик/ца показује знаке поседовања и употребе психоактивних контролисаних супстанци</b>             |                                                                                                                                                                                                               |   |
| 55.                                                                                                     | Ученик/ца показује знаке употребе алкохола и дроге (цакле се/црвене очи, тресе се, ученик/ца се понаша неприродно срећно и када за то нема видљивог разлога и сл).                                            | 2 |
| 56.                                                                                                     | Ученик/ца поседује психоактивне контролисане супстанце које није прибавио уз поседовање лекарског рецепта.                                                                                                    | 2 |
| 57.                                                                                                     | Ученик/ца користи психоактивне контролисане супстанце које добија или набавља од других.                                                                                                                      | 3 |
| <b>V ПОРОДИЦА УЧЕНИКА/ЦЕ И УСЛОВИ ЖИВОТА</b>                                                            |                                                                                                                                                                                                               |   |
| <b>Родитељи нису заинтересовани за образовање, понашање и здравље ученика/це</b>                        |                                                                                                                                                                                                               |   |
| 58.                                                                                                     | Родитељи не показују интересовање за образовање, понашање и здравље ученика/це.                                                                                                                               | 2 |
| 59.                                                                                                     | Родитељи често мењају окружење и школу коју ученик/ца похађа.                                                                                                                                                 | 2 |
| 60.                                                                                                     | Родитељи се не одазивају на позив школе и не сарађују, наставници/одељењски старешина не може да успостави сараднички однос.                                                                                  | 2 |
| 61.                                                                                                     | Родитељи показују немарност у случају кашњења/изостајања ученика/це са наставе (родитељ често не зна да ученик/ца изостаје са наставе, ако зна о томе не обавештава школу и не предузима ништа поводом тога). | 2 |
| 62.                                                                                                     | Ученика/цу стално доводе и из школе одводе особе које нису родитељи ученика/це или нису познате наставницима и/или одбијају да се представе.                                                                  | 3 |
| <b>Понашање родитеља у школи је непримерено</b>                                                         |                                                                                                                                                                                                               |   |

|                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                     |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 63.                                                                                                                           | Родитељи се непримерено понашају током боравка у школи (насилни су према ученицима, запосленима, другим родитељима; долазе у школу под утицајем психоактивних контролираних супстанци, у алкохолисаном стању и др). | 1 |
| 64.                                                                                                                           | Родитељ или друга особа контролише слободу кретања и социјалне контакте ученика/це (стално присуство друге особе, ученика/це стално довозе и одвозе из школе).                                                      | 3 |
| <b>Особа која се представља одговорном за ученика/цу својим изгледом и понашањем не улива поверење код запослених у школи</b> |                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 65.                                                                                                                           | Изглед или понашање особе која брине о ученику/ци је неуобичајено или не улива поверење запосленима у школи.                                                                                                        | 1 |
| 66.                                                                                                                           | Особа која се представља одговорном за ученика/цу нема доказ да је родитељ или законски заступник.                                                                                                                  | 3 |
| 67.                                                                                                                           | Школа има сазнање да су родитељи укључени у противзаконите/криминалне активности (злоупотреба/продаја психоактивних контролираних супстанци, проституција и др).                                                    | 3 |
| <b>У породици ученика/це су присутни конфликти, сумња се на насиље у породици</b>                                             |                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 68.                                                                                                                           | Свађе и сукоби су чести у породици.                                                                                                                                                                                 | 1 |

|     |                                                                                                                                                                         |   |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 69. | Родитељи су насилни према ученику/ци.                                                                                                                                   | 2 |
| 70. | Иако ученик/ца жели контакт са ужом породицом, особа код које ученик/ца живи му то онемогућава и не дозвољава.                                                          | 3 |
| 71. | Запослени имају информације да родитељи приморавају ученика на рад, да пружа непримерене/незаконите услуге или да учествује у противзаконитим/криминалним активностима. | 3 |

## ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

**Циљ** израде овог програма:

- ширење спољашње заштитне мреже
- јачање отпорности запослених и ученика у случајевима избијања кризних догађаја
- спремност за ефикасно деловање свих запослених у образовно-васпитној установи
- утврђивање редоследа поступања установе у ситуацијама кризних догађаја
- утврђивање улоге тима за кризне догађаје и њихово едуковање
- пружање подршке ученицима

**Кризни догађај** је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су не- посредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);

- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Директорка школе формирала је решењем Тим за кризне догађаје који делује у оквиру Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, а чине га:

- **Невенка Поповић-директор школе**
- **Ивана Јовић/Нађа Матић-педагог школе**
- **Милена Јеличић-секретар школе**
- **Мира Карабасил Костић- наставник разредне наставе, председник Школског одбора**
- **Мирослава Бјелић- родитељ, председник Савета родитеља**

### **УЛОГА ТИМА**

Координатор Тима за кризне ситуације је директор школе. Поред послова координације, задужен је за извештавање спољње мреже о кризном догађају.

Рад тима активира се одмах након сазнавања установе да се десио кризни догађај, а најкасније у року од 24 сата.

Тим за кризне догађаје, поред послова из опште надлежности, обавља следеће задатке:

- руковођење кризном ситуацијом
- иницира почетак интервенције у школи
- прикупљање података, процењује ниво утицаја на школу, групе и појединце и процењује потребе школе као целине, одељења,
- успостављање сарадње са спољашњом мреже заштите,
- сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције,
- благовремено информисање ученика, родитеља, запослених и медија о догађају,
- психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима,
- израда и реализација плана рада школе у измењеним условима и стабилизација рада у школи,

- организација евентуалних комеморативних активности,
- праћење реализације планова и евалуација и нормализација ситуације,
- вођење документације и извештавање.

## **ПРОЦЕНА СНАГА, КАПАЦИТЕТА И СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ**

### **СНАГЕ**

- Место седишта школе је мање место са ниском стопом криминалних делатности, кризних догађаја, и суицидних дешавања.
- Школа нема велики број ђака и запослених- лакша контрола и повезаност међу актерима, сарадничка атмосфера.
- Школа одлично сарађује са локалном заједницом, Школским одбором и Саветом родитеља.
- Наставно особље и стручна служба континуирано се стручно усавршавају.
- Постојање правилника и планова којима се регулише безбедност ученика и запослених.
- Постојање видео надзора, редовна провера контроле ПП апарата.
- Редовна контрола санитарног инспектора

- Развијен систем дежурстава наставника.
- Задужени полицајац од стране МУП-а Кула
- - Развијен систем ефикасног информисања запослених, ученика и родитеља, школски сајт и ФБ страница.
- Веома добра сарадња са медијима који се баве локалним информисањем

## МОГУЋНОСТИ

- Едукација ученика и родитеља- радионице, часови одељенског старешине, извођење пробних вежби-евакуације
- Предавања ученицима од стране припадника ватрогасних јединица,
- Стручно усавршавање свих запослених из овог домена- семинари, приручници, размена искустава
- Реализација превентивних активности.
- - Јасна подела улога, обавеза и одговорности у установи приликом одговора на кризе догађаје .

## ПРЕТЊЕ

- Гласине и дезинформације које се шире усмено и путем друштвених мрежа у кризним ситуацијама.
- Евентуална недовољна координисаност свих активности

и актера унутар установе и спољашње мреже.

- Непрофесионално понашање појединаца, паника.

### **ЛИСТА САРАДНИКА ВАН УСТАНОВЕ**

Листа установа, организација и удружења грађана са којима установа отварају сарадњу, а у вези са евентуалним кризним догађајима:

1. Школска управа Сомбор- **025/463-634**
2. Локална самоуправа општине Кула- Просветни инспектор **722-333**
3. Полицијска станица Кула- **025/723-733; 192**
4. Ватрогасна јединица Кула- **025/722-129; 193**
5. Служба хитне помоћи Кула- **025/722-147; 194**
6. Дом здравља Липар- **025/707-005**
7. Центар за социјални рад општине Кула-**025/722-269**
8. Црвени крст Кула-**025/722-125**
9. Месна заједница Липар-**025/707-035**

## БЕЗБЕДНА МЕСТА УНУТАР И ИЗВАН УСТАНОВЕ У СИТУАЦИЈАМА КРИЗНИХ ДОГАЂАЈА

На основу процене ризика од катастрофа сачињен је План заштите и спасавања за ОШ“Никола Тесла“Липар усвојен 23.12.2021.

**Све просторије** у школи (канцеларије, учионице, кабинети, кухиња, трпезарија и све остале помоћне просторије) су **јасно означене натписима** који се налазе изнад улазних врата за сваку просторију са спољашње и унутрашње стране. Разреди и одељења првог циклуса су такође јасно назначени. Сваки разред има своју учионицу.

На улазу школе према задужњима бораве **дежурни наставници** и помоћно **техничко особље**.

Предметни наставник или разредни старешина унапред најави измену просторије за одржавање наставе- верска настава, одржавање часова рачунарства и информатике, летња учионица.

У школи је такође јасно обележен **главни (службени)** улаз који је и ученички улаз из школског дворишта.

Школа поседује још **два улаза у зграду**, кроз кухињу и улаз који се некада користио за стари део школе. **Школа има три улаза**. Свака учионица и кабинет у школи има свој кључ који се налази унутар учионице, кабинета. Резервни кључеви се налазе у школској зборници, поред самог улаза.

**Резервни кључеви улазних врата** окачени на огласну таблу у зборници, а кључеви од улаза на старој школској згради окачени су у коднику на веатима ормара.

Безбедно место у случају кризног догађаја у школи јесте **летња учионица** која се налази у школском дворишту, која представља и место поновног окупљања након кризног догађаја.

**План распореда свих просторија** у школи постављен је у школским ходницима на видном месту, на **приземљу, првом спрату и у старом делу школе**.

У школи **постоји план евакуације** који је израђен од стране стручних лица и јасно је изложен на школским ходницима.

**Такође тачно је распоређено који део запослених, ученика излази на који излаз и на који начин у случају евакуације.**

На главни **излаз школе евакуишу се ученици 7. и 5. разреда који се налазе на** спрату школе, сви запослени који држе наставу на спрату и ненаставно особље чије се канцеларије налазе на спрату ( директор школе, секретар, стручни сарадници, рачуновођа, и наставно особље из зборнице) и ученици из приземља **6. и 8. разреда и наставници који су у том тренутку са ученицима.**

На **излаз из старог дела школе евакуишу се ученици 1., 2., и 3. разреда** заједно са својим учитељицама који их изводе напоље.

На излаз кроз школску трпезарију/кухињу **излазе ученици 4 . разреда разреда заједно са учитељицом** који се у том тренутку са њима налази као и **техничко особље.**

**Ученици се евакуишу тако што остављају све ствари,** излазе по двоје, не носе са собом ништа само у тишини и без панике, **по двоје у колони** излазе напоље. Са **ученицима који имају одређене специфичности-** оштећења излазе одељенске старешине или предметни наставник који се у том тренутку са њима налази. ( Н. Р. За руку води учитељица, М.В. за руку води учитељица и С.Р. предметни наставни који је у датом тренутку са ученицима.)

## **ПЛАН АЛАРМИРАЊА У СИТУАЦИЈИ КРИЗНОГ ДОГАЂАЈА**

За алармирање/ дојаву кризног догађаја користи се школско звоно које је аутоматско и електрично. Постоји јасан знак који указује да је у питању кризни догађај, а не редовно звоно за крај часа. **Звони се један минут у континуитету, па пет секунди пауза па затим поново звоно у трајању од минут и тако vise пута** , по потреби док сви не изађу из просторија. Звоном управља **школски домар- Бранко Поповић и спремачица- Споменка Преочанин**, а по обавештењу **секретара школе Милене Јеличић**, Систем се налази у приземљу школе.

Ученици, наставници, ненаставно особље и родитељи су информисани о врсти аларма који се користи за кризни догађај.

## **ПРОГРАМ ИНФОРМИСАЊА У СИТАЦИЈИ КРИЗНОГ ДОГАЂАЈА**

**Директор** школе одређује чланове Тима који ће у ситуацији кризног догађаја прикупљати, проверавати веродостојност и селекционисати информације у вези са кризним догађајем.

**Директор** школе је особа која координира Тимом за кризне догађаје, одређује ко је тачно у тиму одређен за коју обавезу.

Након сазнања за кризни догађај **директор школе о томе обавештава све чланове Тима и Школску управу Сомбор- којој школа припада.** **Директор школе је особа** која одређује да ли установа може да поступи самостално или јој треба нека врста помоћи/подршке спољашње заштитне мреже.

Директор школе одређује тачно лица која ће за шта бити задужена током и након кризног догађаја.

**Секретар школе- Милене Јеличић** задужена је за обавештавање техничког особља, као и спољашње мреже- Припаднике МУП-а Кула, Ватрогасне јединице Кула, Службу хитне помоћи, Месну заједницу Липар, Школски одбор и Савет родитеља у зависности од природе самог догађаја.

**Педагог**

**Учитељица**

## **Родитељ**

Педагог школе- Ивана Јовић/ Нађа Матић задужена је за информисање наставног особља, особа која има контакт телефоне свих запослених у школи који се редовно ажурирају. Обучене су за прикупљање, проверавање, селекцију и дистрибуцију информација, - задужене су за давање званичних информација унутар устнове родитељима, ученицима и запосленима. Такође, задужене су за пружање психосоцијалне подршке за време и након кризног догађаја ученицима, родитељима, запосленима- индивидуално или групно, у зависности од природе кризног догађаја и потреба самих учесника.

Одељенски старешина- Мира Карабасил Костић задужена је за информисање свих одељенских старешина као и чланове Тима за ненасиље. Задужена је за благовремено упознавање ученика са начинима евакуације- као превентивном методом реаговања у кризној ситуацији. Такође, задужена је за припрему званичних информација унутар установе.

За време кризног догађаја начин комуникације међу запосленима је путем вибер групе у коју су учлањени сви запослени у школи, група за Школски одбор и Савет родитеља школе.

За комуникацију са ученицима и родитељима користиће се одељењске Вибер групе које су се до сада показале као веома ефикасне у прослеђивању информација. Сваки одељењски старешина задужен је за комуницирање са својим ученицима и њиховим родитељима/старатељима, а у ситуацији кризног догађаја прослеђује само и искључиво информације које добије од Тима за кризне догађаје.

Након доласка полиције Директор школе и одељенске старешине проверавају да ли су сва деца, запослени и присутна лица тог дана у школи евакуисана и да ли се налазе на месту које је означено као безбедно.

## **ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У ВЕЗИ СА КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА**

У циљу јачања компетенција установе за пружање психосоцијалне подршке, генерално јачања ефикасности реаговања установе у различитим кризним ситуацијама, у школи се предвиђа стручно усавршавање запослених са темом „Кризни догађај и ситуације“

-Обуке на тему „Очување менталног здравља“и „Управљање стресом“

- Обука у пружању прве помоћи у сарадњи са службом опште медицине ДЗ КУла и Црвеним Крстом,

- Обука из противпожарне заштите и реаговање у ситуацијама пожара у сарадњи са Ватрогасном станицом Кула, периодично практичне вежбе,

-Обука у реализацији плана евакуације за запослене- обука у домену заштите на рад.

Праћење Приручника добијених од стране Министарства за реаговање у кризним ситуацијама.

## План поступања установе за време кризног догађаја

| Активност                                                                                                                                                                                                                                                                           | Носилац реализације                                                  | Време реализације | Верификација              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------|
| Провера тачности података                                                                                                                                                                                                                                                           | Директор школе<br>Педагог<br>Секретар                                |                   |                           |
| Медицинско збрињавање повређених, заштита ученика, запослених и имовине<br>- Позивање хитне помоћи, припадника МУП-а, ватрогасаца...                                                                                                                                                | Директор, чланови Тима, одговарајуће надлежне службе                 | По потреби        |                           |
| Евакуација свих лица (ученици, запослени...) нађених на лицу места, њихово удаљавање на сигурно место                                                                                                                                                                               | Директор, чланови Тима, дежурни наставник, одељенске старешине       | По потреби        |                           |
| Састанак Тима- Израда оперативног плана акције за конкретну врсту кризног догађаја са носиоцима ( дефинисаним задужењима, улогама са чланове тима) и време реализације активности непосредно након кризног догађаја                                                                 | Директор, чланови Тима, одговарајуће надлежне службе                 | По потреби        | Записник са састанка Тима |
| Прикупити основне податке о томе:<br>Шта се тачно догодило,<br>Када се догодило,<br>Где се догодило,<br>Ко је директно/индиректно укључен у догађај,<br>У каквом су стању и где се налазе особе које су укључене у догађај,<br>Шта је учињено ради ублажавања последица догађаја... | Директор, чланови Тима                                               | По потреби        |                           |
| Информисање надлежне школске управе, Министарство просвете о кризном догађају и обавештавање спољашње мреже                                                                                                                                                                         | директор                                                             | По потреби        | Писмено обавештење        |
| Саопштење за све запослене, ученике и родитеље у вези са конкретним кризним догађајем (са провереним информацијама), као и активностима које ће се предузети у наредном периоду за ублажавање последица                                                                             | Директор<br>Педагог<br>Одељенски старешина- Мира Карабасил<br>Костић | По потреби        |                           |

|                                                                                                                                                                            |          |            |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|------------|--|
| Саопштење за медије у вези са конкретним кризним догађајем и план активности, носиоце и временску динамику које ће се предузети у наредном периоду за ублажавање последица | Директор | По потреби |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|------------|--|

У школи су сви запослени и ученици упознати са планом евакуације, упознати су са тиме где се планови евакуације налазе, са звучним сигналом који означава кризни догађај као и са планом просторија у школи.

Испланирани су тачни термини одржавања пробних вежби како би се све што им је приказано кроз теорију, радионице применило и у пракси, и како би се за случај дешавања неког кризног догађаја што боље снашли и били што спремнији.

### **План поступања установе након кризног догађаја**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                               |                               |                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Психосоцијална подршка свима у школи, деци, запосленима, родитељима.</p> <p>-Индивидуални разговори са децом, посебно са ученицима који су директни учесници или блиско повезани са њима, уочавање њиховог психичког стања, потребе за даљу помоћ...</p> <p>-Разговори у мањим групама, са целим одељењем. Теме: у вези самог догађаја, како наставити даље, како помоћи један другом, шта смо научили из догађаја, радионице на теме изражавања болних осећања, суочавање са кризним догађајем, рад на порасту самопоуздања...</p> <p>-Разговор са запосленима: (индивидуално, мање групе, колектив...) о савлађивању личних емоционалних проблема, као и договор о враћању уобичајним образовно-васпитним активностима, активности које ће окупити ученике, запослене и родитеље, кроз различите радионице и дружења.</p> <p>-Сазивање чешћих састанака родитеља</p> <p>-Израда посебног плана реализације рада, уколико је потребно.</p> | <p>Директор, стручни сарадник, наставно особље, ученици, родитељи, по потреби лица ван установе која се баве психологијом</p> | <p>По потреби</p>             | <p>Документација стручних сарадника о обављеним разговорима, увид у радионице</p>               |
| <p>Учествовање у ритуалним активностима опраштања: комеморација, сахрана, Формирање кутка сећања на преминулог, цртежи, писма, фотографије</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Одељенске старешине, директор, ученици, родитељи</p>                                                                       | <p>По потреби</p>             | <p>Посета места-кутка сећања</p>                                                                |
| <p>Анализа ефикасности установе у превладавању кризног догађаја са запосленима</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Тим за кризне догађаје</p>                                                                                                 | <p>Након кризне ситуације</p> | <p>Записник Тима</p>                                                                            |
| <p>План реализације образовно-васпитног рада , уколико је дошло до прекида наставе или до извођења наставе у посебном режиму</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Тим за кризне догађаје и Педагошки колегијум</p>                                                                           | <p>Након кризне ситуације</p> | <p>Записник Тима и Педагошког колегијума</p>                                                    |
| <p>Састанци са родитељима ради процене стања, добијања повратне информације, али и информисање родитеља о даљим активностима</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Одељенске старешине, родитељи</p>                                                                                          | <p>Након кризне ситуације</p> | <p>Записник са родитељког састанка</p>                                                          |
| <p>Евалуација- детаљна анализа кризног догађаја, онога што је учињено за време догађаја а и након њега, идентификација онога што је добро функционисало и где има потребе и где је могуће побољшање. Евалуација се врши из перспективе родитеља, запослених и ученика</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Тим за кризне догађаје</p>                                                                                                 | <p>По потреби</p>             | <p>Записник Тима, Упитници родитеља ученика, извештај о евалуацији, педагошка документација</p> |

|                                                                                                                        |                        |            |                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------|------------------|
| Подносити извештаје стручним телима: Педагошком колегијуму, Наставничком већу, Школском одбору, Школској управи Сомбор | Тим за кризне догађаје | По потреби | Писани Извештаји |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------|------------------|

## 10. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

- Циљеви и задаци:
- јачање образовно –васпитне делатности школе
  - подстицање индивидуалних склоности и интересовања
  - подстицање садржајног и целисходног коришћења слободног времена
  - богаћење друштвеног живота и разоноде ученика
  - развијање и неговање другарства и пријатељста

| АКТИВНОСТИ                                  | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА    | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ                       |
|---------------------------------------------|-----------------------|------------------------------------------|
| Ликовна секција                             | у току школске године | наставник ликовне културе и ученици      |
| Рецитаторска секција-литерарни кружок       | у току школске године | наставник српског језика и ученици       |
| Спортске секције ( одбојка, стони тенис...) | у току школске године | наставник физичког васпитања и ученици   |
| Радионичарске секције                       | у току школске године | педагог и ученици                        |
| « Medien – AG » Медији у Немачкој           | у току школске године | наставник немачког језика и ученици      |
| Програмирање-информатика                    | у току школске године | наставник информатике и ученици          |
| Занимљива математика                        | у току школске године | наставник математике и ученици           |
| « projects» -Engleski jezik-секција         | у току школске године | наставник енглеског језика и ученици     |
| Шта знаш о саобраћају?                      | у току школске године | наставник техничког образовања и ученици |
| Еколошка секција                            | у току школске године | наставник биологије и ученици            |
| « Хемиچار –истраживач»                      | у току школске године | наставник хемије и ученици               |
| « Пут око света»                            | у току школске године | наставник географије и ученици           |
| Акција " Бирамо нај друга/рицу"             | април                 | разредне старешине, ученици, педагог     |

|                     |                       |                                    |
|---------------------|-----------------------|------------------------------------|
| Покренимо нашу децу | у току школске године | Учитељи, координатор<br>М.К.Костић |
|---------------------|-----------------------|------------------------------------|

## 11. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

### ЦИЉ

Развијање спремности ученика да стиче знања и искуства о себи и свету рада, да објективно процењује своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве жељених занимања и могућности запошљавања и да на основу тога доноси реалне одлуке о избору одговарајућих занимања и ствара претпоставке за успешније планирање праваца свог професионалног развоја.

### ОПШТИ ЗАДАЦИ

1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да и сами свесно доприносе њиховом развоју.
2. Упознавање са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и систем средњег образовања.
3. Формирање правилних ставова према раду.
4. подстицање на испитивачко, експлоративно понашање према себи и свету рада.
5. Оспособљавање за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања.
6. Успостављање сарадње са ученишким родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја.
7. Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика.

### ЗАДАЦИ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ У I, II И III РАЗРЕДУ СА ОКВИРНИМ ПРОГРАМСКИМ САДРЖАЈИМА

1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја
  - подстицање развоја узрасних карактеристика које су посебно изражене (или су погодне за развој) у овој фази развоја (видна и слушна осетљивост и ситна мускулатура),

- уочавање ученика са израженим музичким (аудитивним) способностима и предузимање мера за њихово организовано подстицање и развој ,
- формирање навика за бављењем физичким и спортским активностима , битним за постизање опште физичке спремности , потребне за успешније обављање свих видова рада,
- коришћење потребе деце за покретом ,активношћу и дружењем и играњем игара ( имитирање , квизови , набрајање , рецитовање , певање и слично) чији је садржај у вези са радом или деци блиским занимањима.

## 2. Стицање основних знања о раду и занимањима

- сазнавање и уочавање основних карактеристика занимања у школи , породици , основним услужним делатностима и занимањима у пољопривреди ( назив занимања , основни елементи из садржаја њиховог рада и најкарактеристичнија средства рада) ,
- уочавање сличности и разлика међу појединим занимањима и потпуно сагледавање принципа поделе рада , пре свега на мануелни и интелектуални ,
- сагледавање међусобне повезаности мануелног и интелектуалног рада.

## 3. Развијање ставова о друштвеној и индивидуалној вредности људског рада

- на основу стешених сазнања о раду и појединим занимањима , постепено увођење да су употребне ствари из непосредног искуства детета резултат људског рада (почев од свеске , клупе , табле , кућне опреме , хране , одевних предмета итд.) и формирање позитивног односа према резултатима свог и туђег рада ( шување своје и имовине других ),
- развијање индивидуалне потребе за радом ( учење , обављање домаћих послова , учешће у радним и хуманитарним акцијама ).

## 4. Формирање општих радних навика и изграђивање позитивних особина личности најнепосредније везаних за рад

- навикавање на радни напор , навикавање да започети посао заврши до краја , стварање претпоставки за планску , рационалну и економичну организацију рада ,
- стицање почетних сазнања о чиниоцима и методама успешног (рационалног ) учења и рада и на основу тога формирање одговарајућих навика ,
- поступно изграђивање особина личности битних за рад , као што су : истрајност , издржљивост , упорност , уредност , тачност , прецизност , рационалност , радозналост и других .

## 5. Пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце

- узајамна размена информација о понашању и развоју деце , као и евентуалним проблемима који се јављају у појединим видовима развоја ( здравствене тешкоће , физичко - физиолошки проблеми , сметње у интелектуалном и социјалном и емотивном развоју) ,
- указивање родитељима на потребу да и сами подстичу испољавање оних карактеристика личности своје деце који су у овој фази нарочито погодни ( чулна и слушна осетљивост , ситна мануелна мускулатура , машта , радозналост , а пре свега , изразита развојна потреба за телесном активношћу , игром и дружењем) ,
- пружање помоћи у процесу формирања општих радних навика у породичним условима ( навике везане за место и време учења , као и навике које се односе на редовно обављање одређених кућних послова) ,
- подстицање да се у кругу породице разговара о занимањима којима се баве родитељи , рођаци , суседи и друга лица са којима деца долазе у чешћи контакт и да се поступно формирају правилни ставови према раду ( да су сви производи људског рада подједнако вредни , да не постоји већа разлика између мушких и женских послова, да се радом стварају сва материјална и културна добра ).

#### 6. Омогућавање ученицима да стичу непосредна искуства у вези са радом и занимањима

- омогућавање ученицима да и непосредно упознају основне карактеристике занимања из њихове непосредне околине ( посетом установама и радним организацијама ) ,
- проширивање знања о занимањима блиским ученицима (остваривање контаката са особама које се баве тим занимањима),
- мотивисање ученика да запажају и посматрају рад људи око себе.

### ЗАДАЦИ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ У IV, V И VI РАЗРЕДУ СА ОКВИРНИМ ПРОГРАМСКИМ САДРЖАЈИМА

#### 1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја

- даље праћење физичко-физиолошког развоја и здравственог стања ученика и предузимање мера да се њихова професионална интересовања одвијају у складу са овим индивидуалним карактеристикама,
- утицање на даље формирање навика за бављење физичким и спортским активностима битним за постизање и одржавањем опште и радне способности,
- уочавање јављања посебних способности ( нумеричких, вербалних, просторних, способности памћења и опажања, резоновања и закључивања итд.), које се у овој фази развоја, постепено издвајају из општих способности и испољавају у литерарном, драмском, ликовном, математичком и техничком стваралаштву,
- предузимање мера за организован рад са ученицима који испољавају општу обдареност (око 3 до 5 % популације ученика) и оних који поседују посебне врсте обдарености ,

- испитивање професионалних интересовања и стварање услова за њихово испољавање и развој у појединим видовима васпитно-образовног рада, пре свега слободних активности, додатне наставе и изборних и факултативних програма.

## 2. Проширивање знања и појмова о раду и занимањима

- стицање ширих и потпунијих података о занимањима у школи, породици основним услужним и пољопривредним делатностима(стицање општих знања о процесу производње и вршењу услуга, сагледавање битнијих захтева за успешно обављање појединих занимања и формирање нових појмова који су у вези са радом и занимањима : сировине, полупроизводи, технолошки процес, производне снаге, радна организација, предузеће, продуктивност, образовни профил и сл.),
- уочавање чињеница да квалитет и продуктивност рада у свим занимањима зависе од развијености средстава рада, организације рада, мотивисаности за рад, стручне оспособљености радника и усаглашености њихових индивидуалних могућности са одговарајућим захтевима занимања,
- допуњавање и проширивање информација о производним , услужним и уметничким делатностима(природа посла, ужа подручја рада, најбитнија занимања, њихове основне карактеристике и захтеви, начин стицања квалификација, потребе за кадровима и слично),
- упознавање појединих врста рада : ручни, занатски, машински, индустријски, аутоматизован рад, затим мануелни, интелектуални и креативни рад.

## 3. Даље формирање ставова о индивидуалној и друштвеној вредности људског рад

- проширивање знања о раду као основном чиниоцу људске егзистенције и индивидуалном развоју,
- оспособљавање за објективније вредновање свог и туђег рад,
- сузбијање и превазилажење предрасуда о појединим подручјима рада и занимања : подела занимања на "тешка"и "лака", "чиста"и "прљава", "мушка"и"женска".

## 4. Даље формирање радних навика, вештина и позитивних особина личности

- учвршћивање радних навика и оспособљавање за рационално програмирање дневних обавеза и активности(планирање дневних радних обавеза и планирање рационалног и сврсисходног коришћења слободног времена),
- развијање вештина : мануелних, производних, интелектуалних, спортских и других,
- даље развијање и учвршћивање позитивних особина личности најнепосредније везаних за рад : постизање веће издржљивости, упорности, уредности, тачности, прецизности, рационалности, радозналости, креативности и других.

## 5. Подстицање испитивачког(експлоративног)поначања према себи и свету рада и занимања

- мотивисање ученика да у својој непосредној околини запажају и посматрају рад људи(природу посла, средства рада, производе рад и одвијање процеса производње)
- подстицање ученика да и сами трагају за додатним, широким информацијама о подручјима рада и занимања којима разговарају у оквиру редовне наставе или других облика образовно-васпитног рад,
- омогућавање ученицима да се укључују у различите секције и друге активности како би упознали своја права интересовања и проверили своје способности.

#### 6. Пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце

- подстицање родитеља да код своје деце реално сагледају здравствене, психолошке и педагошке индикације за бављење одређеним занимањима и да им се у складу са тим пружају помоћ у правилном усмеравању њихових професионалних интересовања,
- даље праћење и подстицање процеса формирања радних навика и вештина у породичним условима,
- указивање родитељима на потребу подстицања деце да се баве различитим активностима како би испробала своје способности и интересовања,
- пружање помоћи родитељима у подстицању развоја изражених способности своје деце, посебно оне која испољавају натпросечну општу или посебну обдареност,
- настојање да се код родитеља превазилазе укорењене предрасуде о појединим подручјима рада и занимања.

#### 7. Омогућавање ученицима да стекну непосредна искуства у вези са радом и занимањима

- омогућавање потпунијег и непосредног упознавања појединих видова рада и занимања посетом радним организацијама и установама,
- повремено укључивање обдарених ученика у једноставније послове оних занимања за које поседују израженије способности и интересовања.

### ЗАДАЦИ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ У VII И VIII РАЗРЕДУ СА ОКВИРНИМ ПРОГРАМСКИМ САДРЖАЈИМА

#### 1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја

- даље праћење физичко.физиолошког развоја и здравственог стања ученика и утврђивање њихове усклађености са испољеним професионалним интересовањима,
- сагледавање да ли су ученици увидели значај опште физичке спремности за успешнији и продуктивнији рад и учење и предузимање мера да сваки ученик буде укључен барем у једну спортску активност у школи или ван ње,

- даље праћење и подстицање развоја изражених посебних способности: литерарних, музичких, математичких, природних, техничких, ликовних, спортских и других и предузимањем мера за њихово даље развијање и усклађивање са професионалним интересовањима,
- утврђивање професионалних интересовања ученика сагледавање њихове усклађености са индивидуалним могућностима и предузимање мера за њихово преумеравање уколико су у супротности са испољеним способностима,
- особинама личности, општим здравственим стањем, постигнутим успехом или актуелним објективним условима,
- посвећивање посебне пажње ученицима са израженим тешкоћама у општем и професионалном развоју, отклањање неких тешкоћа и пружање одговарајуће помоћи,
- стицање целовите слике о личности ученика и подстицати их да сами реално сагледавају себе у односу на захтеве жељених занимања и на основу тога пружити им одговарајућу помоћ у прављењу професионалних планова.

## 2. Проширивање знања и појмова о свету рада и занимања

- настојање да се што потпуније и целовитије схвати организациона структура рада, његова подела на делатности, подрушја рада и занимања,
- употпуњавање постојећих и стицање ширих знања о појединим врстама рада: занатски, машински, индустријски, интелектуални, технички и креативни рад,
- детаљно упознавање занимања за које се испољавају посебна интересовања,
- формирање нових, сложених појмова у вези са радом и занимањима: руковођење, технолошки процес, систематизација послова радних задатака, образовни профили итд.,
- упознавање организационе и програмске структуре средњег образовања: подручје рада и образовни профили који се изучавају у појединим средњим школама, занимања која се стичу после завршавања одређених образовних профила, планови уписа и услови и критеријуми уписне политике.

## 3. Формирање комплекснијих ставова о друштвеној и индивидуалној вредности људског рада

- шире и свеобухватније савладавање улоге стручног, креативног и продуктивног рада у развоју људског друштва и појединца,
- постизање већег степена објективности у процењивању резултата свог и туђег рада и даље навикавање на правилан однос према својој и друштвеној имовини,
- утврђивање ставова према појединим подручјима рада, сагледавање евентуалних предрасуда и предузимање мера за њихово превазилажење.

## 4. Подстицање испитивачког, експлоративног понашања према себи и свету рада занимања

- мотивисање за самостално упознавање различитих подручја људске делатности и проналажење оних који могу да задовоље лична интересовања,

- стварање услова за бављење различитим активностима које ће омогућити ученицима да уоче оне своје личне карактеристике које доводе до постизања запажених резултата у учењу или обављању различитих активности,
  - развијање потребе да се самостално трага за допуном и проширивањем података о појединим занимањима и средњим школама, а посебно оним која су предмет интересовања.
5. Оспособљавање ученика за планирање властитог професионалног развоја и доношење зрелих и реалних професионалних одлука
- утврђивње професионалне зрелости, односно оспособљености ученика за доношење реалних и зрелих одлука о избору одговарајућег занимања и праваца стручног образовања,
  - пружање саветодавне помоћи, односно задавање конкретних допунских чије остварење треба да омогући бољу реализију појединих аспеката професионалне зрелости,
  - указивање на потребу предвиђања више алтернативних избора који одговарају индивидуалним могућностима, које треба имати у виду приликом уписа.
6. Предвиђање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце
- подстицање родитеља да заједно са својом децом анализирају физичко-физиолошке и здравствене индикације за обављање занимања за која која испољавају највише интересовања, и да, по потреби, заједнички трагају за адекватним решењем
  - указивање на потребу да се у породичним условима чешће разговара о професионалним интересовањима деце, и да се постепено издвајају занимања која одговарају њиховим индивидуалним могућностима, као и одговарајућим релевантним факторима,
  - остваривање сарадње са родитељима ради размене искуства и запажање о израженим посебним способностима и интересовањима ученика и предузимање мера за њихово подстицање и развој у школским и породичним условима,
  - мотивисање родитеља да помаже детету у трагању за потпунијим информацијама о подручјима рада и занимањима за које испољавају интересовања,
  - подстицање родитеља да помаже деци у прављењу планова професионалног развоја који се у складу са реалним дечијим способностима, интересовањима и другим карактеристикама њихове личности.
7. Омогућавање ученицима да реализују и непосредније упознају себе, свет рада и занимања и систем средњег образовања
- остваривање сарадње са школским лекарима ради благовременог откривања евентуалних физичко-физиолошких и здравствених контраиндикација за бављење подручјима рада и занимања за која су испољена посебна интересовања,
  - сарађивање са стручном службом Републичког завода за тржиште рада ради пружања потпуније стручне помоћи заинтересованим ученицима, а пре свега онима који имају проблема у свом професионалном развоју,
  - остваривање сарадње са радним организацијама и установама ради непосредног упознавања основних карактеристика и захтева појединих подручја рада и занимања, посебно оних за која већина ученика испољава нарочита интересовања,
  - сарађивање са средњим школама ради потпунијег и непосреднијег упознавања образовних профила који се у њима изучавају, занимања који ти профили оспособљавају, наставних планов и програма, услова и критеријума уписа и слично.

## НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ И ЊИХОВИ ЗАДАЦИ

Основни носиоци реализације програмских задатака професионалне оријентације у основној школи су: школски педагог, разредни стрешина, предметни наставници и родитељи.

Остали учесници у раду на професионалној оријентацији, према природи својих функција и надлежности су: директор, Наставничко веће, одељењска већа, стручни активи и Савет родитеља.

Учешће ученика 7. и 8. разреда би било у оквиру ЧОС-а, кроз занимљиве радионице, уз примену различитих метода и техника. Родитељи ће по договору учествовати на неким радионицама или радити код куће са својим дететом. Планира се организовање посета средњим школама и радним организацијама, како би се деца што боље упознала са занимањима за која су заинтересована.

Радило би се и на откривању дететових способности и могућности и у складу са њима истарживали би којим занимањима би било најбоље да се баве. Замишљено је да се реализује 5 фаза: 1. Самоспознаја; 2. Информисање о средњим школама и занимањима; 3. Могућност запошљавања; 4. Посета радним организацијама и средњим школама; 5. Одлука

Циљ свега овога је помоћ деци и родитељима да изаберу најбољу средњу школу за дете.

## 1. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Овим правилником утврђује се обим, садржај и начин остваривања права на здравствену заштиту ученика, а базира се на Закону о здравственој заштити (Сл.Гл.РС18/92, 26/93, 25/96, 46/98), Закону о здравственом осигурању (Сл.Гл.РС17/92, 26/93, 25/96, 46/98) и пратећим уредбама о здравственој заштити школске деце и омладине.

Здравствено-васпитни рад са ученицима реализује се у основној школи, породици, здравственим установама и заједницама.

### *Општи задаци*

Кроз часове одељенског старешине, одељенске заједнице и појединих предмета оствариће се Програм здравственог васпитања ученика.

Програм саджи упознавање са проблематиком здравственог деловања на ученике, превентиву, спровођење здравствене заштите, деловање на решавању насталих здравствених проблема, санирање негативних појава и последица у спровођење здравственог васпитања и др.

Део задатка здравственог васпитања оствариће се кроз предавања здравствених радника и других стручних лица.

Предвиђена су предавања лекара, ветеринара, биолога, психолога, педагога и наставника кроз чије предмете се могу остварити задаци здравствене заштите ученика.

У остварењу Програма здравственог васпитања укључиће се ученици, родитељи и представници друштвене заједнице.

### *Циљеви програма*

Циљеви програма здравственог васпитања ученика су стицање знања, формирање ставова и понашање ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманизације односа међу људима; унапређење хигијенских и радних услова у школи, елиминисање утицаја који штетно делују на здравље; остварење активног односа узајамне сарадње Школе, породице и друштвене заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика.

### *Циљне групе ученика*

Програмом су обухваћени ученици од I до VIII разреда.

### *Реализација програма*

Рад на реализацији Програма одвијаће се у оквиру редовне наставе интеграцијом здравствено-васпитних садржаја у програме разредне и предметне наставе; ваннаставних активности - спортских секција, клубова здравља, удружења непушача и антиалкохоличара, акција за уређење школског простора, организовања школске ужине, акција посвећених здравој исхрани и здравим стиловима живота; ваншколским активностима на пошумљавању и уређивању зелених површина, организација културних активности и других садржаја за креативно и рекреативно коришћење слободног времена (екскурзије, излети и сл.).

### *Методе за реализацију програма*

Од метода најчешће се користи индивидуалне и групне методе - организациони састанци, планирани разговори, панел дискусије, рад у малој групи, здравствено предавање, креативне радионице, играње туђих улога, организовани приказ изложбе, елемент филма и др.

### *Садржај програма*

#### *1. ИЗГРАЂИВАЊЕ САМОПОШТОВАЊА*

##### *Млађи узраст I - IV*

1. У тој ситуацији понео сам се лепо (ружно)
2. Био сам поносан..
3. Савладао сам свој страх
4. Како да решим сукоб са другом("жирафе", "змије")

##### *Старији узраст V - VIII разред*

1. Решавамо сукобе на прави начин
2. Колико је исправан овај поступак
3. Доживљавам неуспех, како ћу то решити

4. Суочавам се са проблемом

## 2. ЗДРАВА ИСХРАНА

Млађи узраст I - IV

1. Шта једемо? (правилна и неправилна исхрана)
2. Шта волим, а шта морам да једем
3. У здравом телу здрав дух
4. Поврће и воће - ризница здравља

Старији узраст V - VIII разред

1. Научимо да чувамо своје здравље здравом храном
2. Да ли се правилно хранимо? (енергетске потребе организма)
3. Примећујемо да растемо и развијамо се
4. Јесмо ли формирали правилне ставове у исхрани?

## 3. БРИГА О ТЕЛУ

Млађи узраст I - IV

1. Сам одржавам хигијену..
2. Посета зубару - хигијена и нега уста и зуба
3. Моје кућне обавезе су..
4. Сам чистим своју обућу
5. Лична хигијена ( хигијена коже, сна, одевања...)

Старији узраст V - VIII разред

1. Развијамо личну одговорност за бригу о свом телу
2. Уређујемо своју учионицу
3. Наш гост лекар - разговарајмо о болестима зависности
4. Пиће ником добро донело није
5. Лична хигијена ( хигијена коже, сна, одевања...)

#### *4. ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ И ЗДРАВЉЕ*

Млађи узраст I - IV

1. Кроз игру се развијамо
2. Време кад одлазим на спавање је..
3. Зашто волим спорт
4. Кроз здраво тело јачамо дух

Старији узраст V - VIII разред

1. Спортска такмичења поводом Дечије недеље
2. Налазимо прави начин да организујемо своје слободно време
3. Спорт који волим
4. Вежбама до здравља

#### *5. БИТИ ЗДРАВ*

Млађи узраст I - IV

1. Како да се заштитимо од прехладе?
2. Лекар је пријатељ детета
3. Прљаве руке су извор заразе
4. У страху су велике очи

Старији узраст V - VIII разред

1. Учимо како се спречава болест
2. Објаснимо чега се бојимо
3. Тржимо начина да решимо своје психолошке проблеме
4. Будимо чисти - будимо здрави

## 6. БЕЗБЕДНО ПОНАШАЊЕ

Млађи узраст I - IV

1. Учимо основна саобраћајна правила
2. Како да се безбедно крећемо улицом
3. Електричне инсталације - опасност у кући
4. Спречимо повреде

Старији узраст V - VIII разред

1. Учимо саобраћајна правила као будући возачи
2. Спасао сам друга
3. Шта треба да знамо о првој помоћи
4. Научимо да неугрожавамо друге

## 7. ОДНОСИ СА ДРУГИМА

Млађи узраст I - IV

1. Заједно смо урадили (сарадња дечака и девојчица)
2. Моји родитељи и ја
3. Радионица: Како се свађају одрасли (играње туђих улога)
4. Изложба: Нацртао сам свој (бес, бол, страх..)

Старији узраст V - VIII разред

1. Како се односимо према својим родитељима
2. Дозволите да другачије мислимо о ..
3. Препознајм своје осећаје (љубав, бес, бол, страх..)
4. Припремам се за нову средину, школу

## 8. ХУМАНИ ОДНОСИ МЕЂУ ПОЛОВИМА

#### Млађи узраст I - IV

1. Моја најбоља другарица - друг (сарадња са супротним полом)
2. Какве су разлике између дечака и девојчица?
3. Помажемо једни другима када је то потребно
4. Прва симпатија

#### Старији узраст V - VIII разред

1. Дечаци и девојчице на истом послу
  2. Ценимо своје другарице (другове ) због..
  3. У чему се дечаци и девојчице разликују
  4. Дечаци и девојчице једнако вреде
- 9. ПРАВИЛНО КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНИХ СЛУЖБИ*

#### Млађи узраст I - IV

1. Упознали смо се салекаром на систематском прегледу
2. Посета зубару
3. Не плашим се болнице
4. Како се ради у нашој Здравственој станици

#### Старији узраст V - VIII разред

1. Стоматолог чува наше зубе
  2. Болест не лече надрилекари
  3. Посетили смо дом здравља у Кули и упознали се са занимањима запослених
  4. Гледамо филм о полном сазревању
- 10. УЛОГА ЗА ЗДРАВЉЕ ЗАЈЕДНИЦЕ*

#### Млађи узраст I - IV

1. Моје цвеће за моју учионицу
2. Наш гост ветеринар (разговор о кућним љубимцима)
3. Уређујемо школски парк
4. Да ли наша планета може да издржи наш немар

#### Старији узраст V - VIII разред

1. Израђујемо еколошки пано
2. Дан радних акција - наш допринос Школи
3. Бринемо о природи која нас окружује
4. Помажемо старијима да уредимо своје место

Све наведене теме реализоваће се у периоду од септембра 2014. до јуна 2015.

## *11. ТЕМЕ ЗА РОДИТЕЉСКЕ САСТАНКЕ*

1. Развијање хигијенских навика
2. Развијање самосталности у облачењу
3. Значај правилне исхране за развој деце
4. Припрема детета за промене у пубертету
5. Конкретне вежбе као императив правилног развоја
6. Промене у понашању у периоду пубертета
7. Болести зависности - превентивно деловање родитеља
8. Потребне психофизичке способности за одређена занимања

Садржаји Програма здравственог васпитања ученика биће уграђени у наставне предмете у које се по њиховој природи могу уградити.

Програм здравственог васпитања реализоваће се кроз програме организација и секција које делују у Школи.

Покрет младих горана организоваће радне акције на пошумљавању школског парка, пашњака и цента села Предвиђа се садња листопадних и четинарских дрвећа.

Дечији савез ће у оквиру обележавања прославе Дечије недеље и Светског дана детета организовати пријем ђака првака и засадити дрво генерације. Организоваће спортска такмичења на нивоу свих одељењских заједница.

Подмладак Црвеног крста организоваће хуманитарне акције и предавања здравствених радника за ученике, наставнике и родитеље.

Секције коју су оформљене у Школи ће кроз свој рад спроводити задатке здравственог васпитања.

### **-допуна програма здравствене заштите у области унапређења менталног здравља**

Школа има значајну улогу у превенцији и унапређењу менталног здравља како ученика, тако и запослених. Ова улога може се манифестовати кроз различите стратегије и активности које обухватају образовање, подршку и промоцију здравог окружења. Ево како школа може да допринесе менталном здрављу оба сегмента:

Улога Школе у Превенцији и Унапређењу Менталног Здравља Ученика

1. Обезбеђивање Психолошке Подршке  
Школски психолог и саветници: Ангажовање стручњака који пружају индивидуалну и групну подршку ученицима.  
Програми превенције: Организовање радионица и групних сеанси за препознавање и превенцију менталних поремећаја.
2. Едукација и Обука

Обука наставника: Едукација наставника о препознавању симптома менталних поремећаја и пружању основне подршке.

Радионице за ученике: Организовање едукативних програма о стресу, анксиозности, депресији и емоционалној отпорности.

### 3. Стварање Позитивног Окружења

Подстицање инклузије и емпатије: Промоција прихватања разлика и смањење насиља кроз образовне програме и активности.

Развијање културе отворености: Обезбеђивање простора где ученици могу слободно изражавати своја осећања и тражити помоћ.

### 4. Укључивање Родитеља и Заједнице

Сарадњу са родитељима: Информисање родитеља о важности менталног здравља и пружање ресурса за подршку код куће.

Сарадња са заједницом: Рад са локалним организацијама и стручњацима за додатне ресурсе и подршку.

### 5. Рано Препознавање и Интервенција

Праћење емоционалног стања: Редовно процењивање и праћење емоционалног здравља ученика.

Интервенције у кризним ситуацијама: Развијање протокола за кризне ситуације и пружање хитне помоћи.

### 6. Подршка Академском Развоју

Прилагођени наставни планови: Пружање додатне подршке ученицима који имају тешкоће у учењу или емоционалним изазовима.

Програми за изградњу самопоуздања: Активности које помажу ученицима да изграде самопоуздање и постигну академске циљеве.

Улога Школе у Превенцији и Унапређењу Менталног Здравља Запослених

#### 1. Обезбеђивање Психолошке Подршке

Подршка запосленима: Пружање приступа услугама савјетовања и терапије за запослене који се суочавају са стресом или менталним изазовима.

Програми за превенцију стреса: Имплементација програма за управљање стресом и емоционалну отпорност.

#### 2. Едукација и Обука

Обука о менталном здрављу: Едукација запослених о важности менталног здравља, препознавању симптома и доступним ресурсима.

Радионице и тренинзи: Организовање радионица за побољшање радне атмосфере и смањење стреса.

#### 3. Стварање Подржавајуће Радне Околине

Подстицање отворене комуникације: Промовисање културе отворености и подршке међу запосленима.

Здрав радни баланс: Подстицање равнотеже између посла и приватног живота, пружање флексибилних радних услова када је то могуће.

#### 4. Укључивање Запослених у Одлучивање

Партиципативно одлучивање: Укључивање запослених у доношење одлука које утичу на радну средину и радне процесе.

Повратне информације: Редовно прикупљање повратних информација од запослених о радној средини и потребама за подршку.

#### 5. Промоција Здравог Живота

Програми за физичко здравље: Организовање активности и програма за физичку активност и здраву исхрану.

Ментално здравље на радном месту: Иницијативе за промоцију менталног здравља на радном месту, као што су “ментално здравље недеља” и сличне кампање.

#### 6. Праћење и Евалуација

Праћење добробити: Увођење система за праћење добробити запослених и препознавање знакова стреса и бурноута.

Евалуација програма: Редовно оцењивање учинковитости програма подршке и прилагођавање на основу повратних информација.

Школа може бити кључна у унапређењу менталног здравља обезбеђујући подршку, ресурсе и позитивно окружење за оба сегмента – ученике и запослене.

**Програм заштите менталног здравља обухватаће :**

1. Упознавање учитеља, наставника и стручних сарадника са поремећајима менталног здравља
2. Обука учитеља, наставника и стручних сарадника у области превенције поремећаја менталног здравља, пружања подршке ученицима
3. Израду процедура за идентификацију деце са ризиком или већ испољеним тешкоћама
4. Израду процедура за пружање подршке ученицима
5. Израда протокола за рано упућивање ученика другим стручњацима
6. Упознавање запослених и родитеља са процедурама идентификације и подршке и протоколом упућивања
7. Примена процедура и протокола
8. Радионице с ученицима и родитељима у области менталног здравља

## **2. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

У складу са чланом 44. (социјална заштита ученика) Закона о основном образовању школа доноси следећи програм:

Циљеви и задаци:

- брига о социјалној заштити ученика, са посебним акцентом на ученике из осетљивих друштвених група
- учешће у добротворним акцијама и прикупљање средстава
- Подизање нивоа свести ученика, уз њихово активно учешће, о проблему насиља и формирање ставова о неприхватљивости свих видова насиља у школи, као и ван школе
- Развијање толеранције разумевањем и прихватањем различитости и неговање ненасилних видова комуникације
- Подстицање и подршка учешћу деце у развоју и спровођењу програма за превенцију и заштиту од насиља
- Оснаживање и подршка породици у превенцији и заштити деце од насиља
- Развој безбедног окружења у коме ће бити остварено право сваког детета да буде заштићено од свих облика насиља

| АКТИВНОСТИ                                                              | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ           |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------------|
| Акција прикупљања хуманитарних средстава друштву за церебралну парализу | у току године      | разредне старешине и ученици |
| Акција прикупљања хуманитарних средстава појединцима                    | у току године      | разредне старешине и ученици |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                               |                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| брига о социјалној заштити ученика из осетљивих друштвених група -филм:“Свакодневни живот ромске деце уиз блока 71 „-часови грађанског васп. од V-VIIIразр.<br>- изарада плаката                                                                                                                                                                                                                   | по плану грађанског васпитања | наставници грађанског васпитања и ученици                     |
| брига о социјалној заштити ученика из осетљивих друштвених група –теме у оквиру грађанског васп. у VIII разр.-развијањ емпатије према одговорности,различитости...-филм:“Улица“                                                                                                                                                                                                                    | по плану грађанског васпитања | наставници грађанског васпитања и ученици                     |
| Акција друг-другу у оквиру дечије недеље ( прикупљање гардеробе)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | октобар                       | наставници и ученици                                          |
| Сарадња са Центром за социјални рад                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | у току године и по потреби    | педагог, директор и радници ЦСР                               |
| Организовање предавања, радионица семинара и других активности за ученике<br>- Недеља посвећена активностима против насиља<br>- Дан толеранције<br>- Дани пријатељства<br>Радионице на часовима грађанског васпитања<br>- Кутија поверења<br>- - Спортска такмичења и фер-плеј турнири. Школски зид за графите, - Акције Ученичког парламента и ВТ<br>- Активан рад Тима за заштиту деце од насиља | у току године                 | наставници , ученици, стручна служба, родитељи,жители села... |

## 14.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ЦИЉ: Омогућавање и подстицање естетских, еколошких и хигијенских опажања разумевања и поступања у процесу стваралачког живљења.

### ЗАДАЦИ:

- развијање свести код ученика о значају естетске екологије и хигијене у свакодневном животу,
- развијање критеријума за вредновање естетских, еколошких и хигијенских вредности,
- развијање одговорности за очување екологије и хигијене у животној средини,
- подстицање индивидуалног деловања ученика и наставника у развоју естетске, еколошке и хигијенске свести.

### САДРЖАЈ ПРОГРАМА

| Садржај рада                                                                                   | Време реал.    | Носиоци реал.      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|
| <b>А. УРЕЂИВАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ШИРЕГ ПРОСТОРА</b>                                                 |                |                    |
| • уређивање дворишта и околине школе                                                           | IX, III, IV    | сви                |
| • сакупљање папира и других отпадака<br>у школском дворишту и околини школе                    | током године   | сви                |
| • велико чишћење школског дворишта и<br>полигона                                               |                |                    |
| • одржавање зелених површина у<br>непосредној околини школе                                    |                |                    |
| • дрво генерације                                                                              |                |                    |
| • брига о новозасађеним садницама                                                              |                |                    |
| • резивање живе ограде око школе                                                               | током вегетац. | домар              |
| • поправка ограде око спортског терена                                                         | током год.     | домар              |
| <b>Б. УРЕЂИВАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ УНУТРШЊЕГ ПРОСТОРА ШКОЛЕ</b>                                       |                |                    |
| • уређивање дела простора за излагање<br>ученичких ликовних и других<br>радова на нивоу школе, | током год.     | наст.лик., ученици |
| • узгајање и нега цвећа у учионоци,                                                            | током год.     | одељ.стареш.       |
| • узгајање и нега цвећа у ходницима,                                                           |                |                    |

- естетско уређивање ходника,
- одржавање хигијене радног места,
- естетско уређивање шема, графикона, слика у свакој учионици,
- годишње такмичење за најуређенију учионицу.

#### В. АКТИВНОСТИ У МЕСТУ

- активности у уређивању дворишта код куће, током год. I-VIII
- учешће у озелењавању места у сурадњи са  
Месном заједницом, Фондом за заштиту животне средине Кула
- учешће у пошумљавању околине Липара,
- откривање дивљих депонија смећа и  
загађивача околине Липара и  
обавештавање Месне заједнице

#### Г. ХУМАНИТАРНЕ АКЦИЈЕ

- помагање вршњацима у одељењу,
- Деца -дечи , хуманитарна акција поводом  
Дечије недеље(прикупљање одеће,обуће, школског  
прибора, играчака) , током год. I-VIII
- пружање помоћи другим ученицима и школама,  
(новчана помоћ, прикупљање уџбеника, одеће..),
- пружање помоћи болесним и старијим лицима,
- прикупљање помоћи од грђана за лица са посебним потребама  
( дистрофичари)
- друге хуманитарне активности.

#### Д. САДРЖАЈИ КОЈИ ЋЕ СЕ РЕАЛИЗОВАТИ КРОЗ ЧОС И ЧОЗ

- прича о екологији,
- срце за планету,
- киселе кише,
- однос према човековој животној средини, током године I - VIII
- загађивачи животне средине,
- нарушавање циклуса - загађивање,
- сачувајмо земљу за будуће генерације,

- рециклажа
- откривање дивљих депонија смећа и загађивача околине Липара и обавештавање Месне заједнице

## 15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

У складу са чланом 47. (сарадња са локалном самоуправом) Закона о основном образовању школа доноси следећи програм:

Циљеви и задаци: -укључивање у дешавања на територији јединице локалне самоуправе  
 - сарадња са представницима локалне самоуправе  
 - реализација активности које доприносе развоју школе

| АКТИВНОСТИ                                                           | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА        | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ                                                       |
|----------------------------------------------------------------------|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Пријем ђака првака                                                   | први дан школске године   | учитељице, директор, педагог                                             |
| Безбедност ученика у саобраћају                                      | септембар                 | учитељице, СУП Кула, дежурни полицајац                                   |
| Вакцинација ученика 1., 6. и 8. разреда                              | септембар                 | разредни старешина, медицинско особље Дома здравља                       |
| Сарадња са представницима локалне самоуправе (финансирање школа)     | септембар                 | директор, Одељење за финансије општине Кула, начелник Ћовин              |
| Сарадња са Министарством просвете (финансијски план)                 | септембар                 | директор, начелник школске управе, финансијски саветник Здравка Сотрин   |
| Спортска секција: Тренинг карате клуба ``Хајдук`` Кула               | у току године             | тренери карате клуба ``Хајдук`` ученици школе, директор                  |
| Сарадња са Центром за социјални рад - подршка ученику Гужвица Стојан | у току године             | директор, педагог, ЦЗВ, родитељ                                          |
| Сарадња са Спортским друштвом Липар-турнир у стоном тенису           | у току првог полугодишта  | Спортско друштво Липар, наставник физичког васпитања Тепавчевић Предраг  |
| Сарадња са Спортским друштвом Липар -Турнир у малом фудбалу          | у току другог полугодишта | наставник физичког васпитања Тепавчевић Предраг Невенка Поповић-директор |

|                                                                                                                       |                          |                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Свечана академија ``Свети сава``                                                                                      | 27.јануар                | учитељице,наставници,Дом културе,Месна заједница,Верска заједница                                                       |
| Радна акција – уређење школског дворишта                                                                              | јесен-пролеће            | секретар Месне заједнице Радован Рајачић,одељенске старешине,директор                                                   |
| Активност у пројекту ``Дрога,грешка без поправног``                                                                   | током године             | Канцеларија за младе,педагог,одељенске старешине,секретар Месне заједнице,представници СУП,представник Верске заједнице |
| Сарадња са КУД Липар-учешће у активностима :<br>месец књиге<br>-месно такмичење рецитатора<br>-фолклорно стваралаштво | током године             | секретар КУД-а Стеван Радуловић<br>библиотекар<br>Радмила Радуловић                                                     |
| Финансијаска сарадња ЗЗ ``Соколац``                                                                                   | током године             | -директор школе<br>-директор ЗЗ "Соколац"                                                                               |
| Недеља школског спорта                                                                                                | прво и друго полугодиште | -представници МЗ Липар<br>-директор школе<br>-наставник физичког васпитања<br>-ученици                                  |

## 16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

У складу са чланом 48. (сарадња са породицом) Закона о основном образовању школа доноси следећи програм:

Циљеви и задаци: - подстицање и неговање партнерског односа са  
 родитељима односно старатељима ученика  
 - развијање међусобног разумевања.поштовања и  
 поверења

| АКТИВНОСТИ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА                     | НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Индивидуални разговори – информације о условима, понашању ученика у породици, школи, успеху и напредовању                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | сваке недеље                           | Наставници,<br>Учитељи                                        |
| Отворена врата:<br>родитељи присуствују образовно-васпитном раду                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | једном месечно                         | Наставници,<br>учитељи, стручна служба,<br>директор, родитељи |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Упознавање родитеља са планом и програмом за 2014/2015.</li> <li>- Разговор о изборним предметима</li> <li>- Разговор о уџбеницима и потребном прибору за рад</li> <li>- Разговор о осигурању, часопису, ужини</li> <li>- Обавештење о безбедности у саобраћају-обавезан прслук</li> <li>- Планирана екскурзија</li> <li>- Избор представника родитеља за Савет родитеља</li> <li>- Утврђивање успеха ученика на крају класификационих периода</li> <li>- Васпитни ниво ученика</li> <li>- Термин за пријем родитеља</li> <li>- тест проф. оријентације</li> <li>-- Разговор о квалификационом испиту и упису у средње школе</li> <li>- Фотографисање ученика</li> <li>- Матурско вече</li> <li>* Предавања на разне теме</li> </ul> | септембар, новембар , јануар,<br>април | разреднње старешине, родитељи,<br>педагог                     |

|                                                                                                                                                                                     |                       |                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                     |                       |                                                                 |
| Саветодавни рад са родитељима ученика чија деца имају тешкоћа у понашању и учењу.<br>Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема, информације, упућивање            | у току школске године | Педагог                                                         |
| Учешће родитеља у Савету родитеља:<br>Избор одељењских представника, редовно извештавање представника Савета родитеља на Родитељским састанцима о одлукама и темама Савета родитеља | у току школске године | Представници одељења у Савету родитеља, чланови Савета родитеља |
| Учешће родитеља у Школском одбору                                                                                                                                                   | у току школске године | Члановишколског Одбора                                          |
| Учешће родитеља у презентацијама стваралаштва и активности ученика и наставника према планираним активностима секција, организација, наставника и учитеља.                          | у току школске године | Наставници, Учитељи                                             |
| Саветодавни састанци код директора школе по потреби родитеља, ученика или наставника.                                                                                               | у току школске године | Директор, педагог наставници, учитељи                           |
| Учешће у тимовима школе                                                                                                                                                             | у току школске године | Чланови тимова                                                  |
| Едукатори деце и родитеља у областима у којима су експерти                                                                                                                          | у току школске године | Учитељи, Наставници                                             |
| Социјалне активности: дружење у школи, прославе, годишњице, излети..                                                                                                                | у току школске године | Учитељи, наставници, родитељи                                   |
| Учешће у изради индивидуалних образовних планова                                                                                                                                    | у току школске године | Педагог, психолог, учитељи и наставници, родитељи               |

## 17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ реализације излета, екскурзија и наставе у природи је усвајање дела наставног програма, непосредним упознавањем културно-историјског наслеђа и природних лепота. Развијањем позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, гради се одговоран однос према наслеђу. Оснажују се и позитивни социјални односи између ученика, и ученика и наставника.

На основу Правилника о извођењу излета, екскурзија и наставе у природи израђује се план и програм реализације по разредима, који се налази у Годишњем плану рада школе. Школа, сваке године, расписује јавну набавку по процедури која сеналази у Закону о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19)

Школа планира дневне посете на дестинацијама: пашњак у Липару, насеље Панонија, ужи центар Куле и језеро у Бачкој Тополи. Такође, планиране су посете позоришту у Новом Саду и Сомбору, као и одлазак на Сајам образовања у Новом Саду. Као и сваке школске године у организацији Црквене заједнице ученици имају прилику да са својим вероучитељем обиђу Фрушкогорске манастире. Школа, такође, планира све врсте излета, прекограничне сарадње и путовања...

Циљ организовања екскурзије је да ученици упознају различите крајеве наше земље; да упознају културне и историјске споменике; природне лепоте; људе и обичаје и да се боље упознају и учврсте другарство. Кроз екскурзије се савлађује и усваја део наставног програма непосредним упознавањем, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије :

- Упознавање са културно-историјским и географским ресурсима наше земље
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,
- развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика,
- упознавање начина живота и рада људи појединих крајева,
- развијање позитивних ставова према : националним, културним и естетским вредностима
- развијање љубави према отаџбини, њеној култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним етичким, културним и естетским вредностима
- неговање солидарности, хуманизма другарства и осећаја заједништва
- упознавање непосредних односа између наставника и ученика међусобно
- развијање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање
- развијање способности за оријентацију у простору

## 18. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је центар за унапређивање разних облика и метода васпитно-образовног рада, место пријема и дистрибуције важних информација у школи. Школска библиотека се налази у приземљу школске зграде и заузима простор од 25 квадратних метара. Опрему библиотеке чине 10 застакљених ормара за смештај књига, чија укупна дужина износи око 55 метара. Смештај фонда је сободан, а распоред интерни. Програм рада школске библиотеке улази у заједнички глобални план и програм образовно-васпитног рада школе и обухвата: образовно-васпитну деатност, библиотечку делатност, културну и јавну делатност, остале активности (стручно усавршавање, сарадња са стручним органима школе,...)

Школска библиотека поседује књижевни фонд који броји 7591 наслов. Целокупни фонд библиотеке подељен је на наставнички и ученички. Наставнички део фонда се углавном налази у зборници, кабинету директора, канцелерији педагога, због просторних проблема са смештајем. Ученички део фонда се налази у самој библиотеци и чине га дела из програма матерњег језика, дела из програма осталих предмета, сликовнице (домаће и стране), приручна литература (речници, лексикони), књижевна и научно-популарна литература (изван програма). У зачетку је и фонд стране књиге, углавном на енглеском језику и броји за сада тридесетак наслова.

Бази наше школе радо посећују библиотеку, како за читање обавезних програмом предвиђених дела школске и домаће лектире, тако и књига које нису прописане обавезним наставним планом и програмом, а заокупљају њихову пажњу. Такође ученици долазе у библиотеку ради савета при избору дела за учествовање у приредбама, смотрама рецитатора, литерарним и ликовним конкурсима, итд

Према предвиђеном плану и програму рада школске библиотеке у сарадњи са наставницима и учитељима сваког месеца организују се активности:

Септембар: Дободошли прваци – приредба, добродошлица првацима школе;

„Песнички караван“ - Дружење са песницима – гостима и учесницима фестивала стваралаштва за децу „Булка“ Црвенка;  
Подела и допуњавање уџбеничких комплета за ученике чије су породице на евиденцији центра за социјални рад;

Октобар: Свечано учлањење ученика првог разреда у школску библиотеку;

Учешће у акцији „У туђим ципелама“ у оквиру дечије недеље;

Новембар: Никола Тесла – живот и дело;

Децембар: Новогодишње уређење паноа и учионица и конкурс за нај учионицу;

Јануар: Светосавска свечана академија;

Фебруар: Дан љубави; Припреме за смотру рецитатора;

Март: Дан жена; Смотра рецитатора; У сарадњи са директором формирање спискова набавке уџбеника за ученике;

Април: Обележавање ускршњих празника;

Мај: Програм за свечаност испраћаја матураната;

Јун: Припрема уџбеничких комплета за наредну школску годину;

Школска библиотека остварује значајну сарадњу са сеоском библиотеком која је огранак народне библиотеке у Кули.

## **19. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВО-ВАСПИТНИ РАД**

### **8. Програм стручног усавршавања наставника и унапређивања васпитно – образовног рада**

Програм стручног усавршавања наставника и сарадника обухвата индивидуално усавршавање ( праћење стручне литературе и публикације), као и учествовање на семинарима, конгресима и скуповима из оне научне области који наставник предаје. Школа планира стручно усавршавање наставника из Каталога за 2025/26. Наставничко веће је место, поред стручних актива, где се такође врши стручно усавршавање наставника. За ову школску годину планирамо теме из области оцењивања ученика, педагошко – психолошке и методичко – дидактичке области. Ове школске 2025/2026. планирамо уско стручне семинаре, као и семинаре у организацији Друштва учитеља .

| Облици                                                       | Тематика                                                                                         | Носилац                                                  |
|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Индивидуално усавршавање                                     | Праћење стручне литературе ( педагошко – психолошке и методичке )                                | Сви чланови Наставничког већа                            |
| Предавање на нивоу стручних органа, на нивоу школе и општине | Актуелни садржај – теме ће се накнадно дефинисати                                                | Задужени чланови Наставничког већа                       |
| Семинари                                                     | Учешће наставника на семинарима које организује Министарство просвете и стручно удружење и Школа | Министарство просвете, стручно удружење Наставничко веће |

# БОДОВНА ЛИСТА ОБЛИКА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА У УСТАВНОВИ

„Никола Тесла“ Липар

| Активност                                                                                           | Број сати према начину учешћа у активностима |   | Опис активности                                                                                                                                                          | Могући извори доказа                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Извођење угледног часа, демонстрирање поступка, метода и рѣхника учења идругих наставних активности | Извођач                                      | 8 | -писање припреме за час<br>- организација простора и времена<br>- припрема наставног материјала<br>- реализација часа<br>- самоевалуација<br>- учешће у дискусији о часу | -видео снимак часа<br>-фотографије<br>-писана припрема за час<br>-записник са састанка стручног органа школе<br>-дневник образовно-васпитног рада |
|                                                                                                     | Асистент                                     | 4 | -помоћ у припреми и/или реализацији часа/активности                                                                                                                      |                                                                                                                                                   |
|                                                                                                     | Посматрач                                    | 2 | -присуствовање часу<br>-евидентирање уочених квалитета часа                                                                                                              | -протоколза посматрање часа<br>-записник са састанка                                                                                              |

|                                                                                                                              |          |   |                                                                                                                                 |                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                              |          |   | -учешће у дискусији о часу                                                                                                      | стручног органа<br>школе<br><br>-дневник образовно-<br>васпитног рада                                                     |
| Излагање на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања                        | Излагач  | 6 | -израда концепта излагања<br>-организација излагања<br>-припрема материјала за присутне<br>-реализација<br>-анализа и дискусија | -ППП и други материјал за презентовања<br><br>-писани концепт излагања<br><br>-записник са састанка стручног органа школе |
|                                                                                                                              | Слушалац | 2 | -присуство<br>-учешће у дискусији<br>-анализа могућности за примену у пракси                                                    | -записник са састанка стручног органа школе                                                                               |
| Приказ стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, истраживања, студијског путовања и стручне посете | Излагач  | 6 | -израда концепта излагања<br>-организација излагања<br>-припрема материјала за присутне<br>-реализација<br>-анализа и дискусија | -ППП и други материјал за презентовања<br><br>-писани концепт излагања<br><br>-записник са састанка стручног органа школе |
|                                                                                                                              | Слушалац | 2 | -присуство<br>-учешће у дискусији                                                                                               |                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |   |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |   | -анализа могућности за примену у пракси                                                                                                      |                                                                                                                                                   |
| Учешће у истраживању, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, пројектима мобилности, програмима од националног значаја, стручним и студијским путовањима, међународним програмима, зеједницама професионалног учења, програму огледа, рада моделу центар | Излагач     | 8 | -израда концепта излагања<br>-организација излагања<br>-припрема материјала за присутне<br>-реализација<br>-анализа и дискусија              | -ППП и други материјал за презентовања<br>-писани концепт излагања<br>-материјал који се приказује<br>-записник са састанка стручног органа школе |
|                                                                                                                                                                                                                                                                       | Слушалац    | 2 | -присуство<br>-учешће у дискусији<br>-анализа могућности за примену у пракси                                                                 | -записник са састанка стручног органа школе                                                                                                       |
| Остваривање активности у оквиру приправничке, односно менторске праксе                                                                                                                                                                                                | Ментор      | 6 | -увођење у посао приправника                                                                                                                 | -дневник ментора<br>-дневник приправника                                                                                                          |
| Активности које се односе на развијање партнерства са другим установама и развој праксе хоризонталног учења                                                                                                                                                           | Организатор | 5 | -посета другим основним школама<br>-посета средњим школама у оквиру ПО<br>-посета културних установа (одлазак у биоскоп, позориште, спортске | -извештај о реализованој активности<br>-фотографије                                                                                               |

|                                                                                                                             |                                                    |   |                                                                                                                                    |                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                             |                                                    |   | манифестације...)                                                                                                                  |                                                                                                                |
| ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ                                                                                                           |                                                    |   |                                                                                                                                    |                                                                                                                |
| Активност                                                                                                                   | Број сати према<br>начину учешћа у<br>активностима |   | Опис активности                                                                                                                    | Могући извори доказа                                                                                           |
| Припрема и приказ рада/час<br>којим је наставник<br>учествовао на конкурсима                                                | Излагач                                            | 6 | -израда концепта излагања<br>-организација излагања<br>-припрема материјала за<br>присутне<br>-реализација<br>-анализа и дискусија | -ППП и други<br>материјал за<br>презентовања<br>-писани концепт<br>излагања<br>-материјал који се<br>приказује |
|                                                                                                                             | Слушалац                                           | 2 | -присуство<br>-учешће у дискусији<br>-анализа могућности за<br>примену у пракси                                                    | -записник са састанка<br>стручног органа<br>школе                                                              |
| Приказ реализованих<br>активности у циљу<br>унапређења образовно-<br>васпитне праксе и развијања<br>компетенција наставника | Излагач                                            | 6 | -израда концепта излагања<br>-организација излагања<br>-припрема материјала за<br>присутне<br>-реализација<br>-анализа и дискусија | -ППП и други<br>материјал за<br>презентовања<br>-писани концепт<br>излагања<br>-материјал који се<br>приказује |
|                                                                                                                             | Слушалац                                           | 2 | -присуство                                                                                                                         | -записник са састанка<br>стручног органа                                                                       |

|                                                                                       |                              |    |                                                                           |                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
|                                                                                       |                              |    | -учешће у дискусији<br>-анализа могућности за примену у пракси            | школе                                     |
| Рад на припреми и спровођењу активности за ПРОБНИ завршни испит за ученике 8. Разреда | Наставници стручни сарадници | 5  | -организација пробног завршног испита (обавештавање ученика, родитеља...) | -сва документација везана за пробни испит |
| Рад на припреми и спровођењу активности за ЗАВРШНИ ИСПИТ за ученике 8. разреда        | Супервизор и прегледач       | 12 | -учествовање у активностима везане на ЗИ                                  | -решење о именовању супервизора           |
|                                                                                       | Дежурни наставник            | 8  | -учествовање у активностима везане на ЗИ                                  | -решење о именовању дежурног наставника   |
| Рад на обради података за завршни испит                                               | Наставник и стручни сарадник | 5  | -уношење подата у табеле од стране ШУ                                     | -попуњени подаци                          |
| Анализа и извештај о успеху ученика и распореду уписа у срдњу школу                   | Стручни сарадник             | 5  | -извештавање на састанцима у резултатима на ЗИ<br>-попуњавање листе жеља  | -записници<br>-листе жеља                 |
| Организација и учествовање у културним активностима школе                             | Организатор                  | 6  | -организовати посете културним активностима                               | -фотографије<br>-извештаји                |
|                                                                                       | Помоћник                     | 3  | -помоћник у организацији                                                  |                                           |
|                                                                                       | Слушалац                     | 2  | -присуствовање културним активностима                                     |                                           |

Правилником о срадном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника , васитача и стручних сарадника –  
Сл.гласник бр. 109/202.  
Правилник је у примени од 20.ноцембра 2021.год.

Стално стручно усавршавање у установи и ван установе. У установи остварује се извођењем огледних часова ,излагањем, истраживањем, студијских путовања, демонстрирањем поступака, метода и теххника и других наставних и васпитних активности. Ван установе – извођењем обука, стручни скупови: конгреси, сабори, симпозијуми, саветовања, сусрети, дани, трибине, округли сто, летње и зимске школе. Могу бити организовани у земљи и у иностранству. У оквиру пуног радног времена запослени на пословима образовања и васпитања има право и дужност да сваке школске године :

- Оствари најмање **44 сата стручног** усавршавања у установи
  - Похађа најмање **један програм ст.усавршавања** који доноси министар или одобрени програм из **Каталога** програма стручног усавршавања савладавањем одобрених програма
  - Учешће у **најмање једном одобреном стручном скупу**
- Сат похађања програма стручног усавршавања има вредност бода

| Назив планираног стручног усавршавања | Број бодова | Приоритетна област | Компетенције |
|---------------------------------------|-------------|--------------------|--------------|
|---------------------------------------|-------------|--------------------|--------------|

**Планирани семинари  
стручног усавршавања:  
(ван установе)**

Наставници семинар из стручне области **наставног предмета** и заједнички за све запослене из категорије **превенције насиља и ненасилне комуникације**. Семинари ће бити ближе испланирани ,по указаној потреби за школску 2026/2027., а због ограничених материјалних и фин.средстава планирају се само појединачни семинари( област предмета и методика рада самог предмета). Планиран је семинар који оргнаизује **Друштво учитеља Кула-Зимски сусрети**. Планирани семинари су и за **руководећи кадар (педагог,секретар,рачуновођа и директор)** са циљем праћења савремених дешавања и промена у образовању, усавршавање компетенција **лидерства и менаџмента у образовању**, новине, праћења рачуноводствених промена, семинари везани за Закон и законске промене у образовању- примена

закона и прописа). Планирани су међународни симозијуми, стручни скупови и семинари као и сви семинари који се налазе у Каталогу одобрених семинара.

План сручног усавршавања за запослене у школи налази се у Личном картону сручног усавршавања.

## АКТИВНОСТИ ОБОГАЋЕНОГ ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА

### ОПИС РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПИЛОТ ПРОЈЕКТА У ШКОЛИ

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Област деловања <sup>1</sup>  | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Развијање стваралачких способности и креативних потенцијала ученика</li><li>2. Проширивање и обогаћивање знања из математике</li><li>3. Настава и учење</li></ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Назив активности <sup>2</sup> | <ol style="list-style-type: none"><li>1. <b>КРЕАТИВНЕ ДРАМСКЕ РАДИОНИЦЕ</b> – Развијање дикције, правилног говора, концентрације, креативности, маште и меморије. Креативно тумачење наставних садржаја у циљу ефикасног учења. Развијање комуникативности ,ослобађање од треме и љубави према драмској уметности. Богаћење искуства детета</li><li>2. <b>МАТЕМАТИЧКЕ МОЗГАЛИЦЕ, ИГРЕ И ПРИЧЕ</b>- Богаћење искуства ученика кроз опажање, посматрање , анализирање и визуализацију. Развијање критичког, логичког и апстрактног мишљења и закључивања. Развијање стваралачког духа и креативности. Стицање знања из математике на креативан начин и кроз игру.</li><li>3. <b>БАШТА КАО ЛАБАРАТОРИЈА</b> – неговање и брига о биљкама – стабло пауловније у дворишту школе. Извођење огледа на биљкама које се гаје. Развијање еколошке свести о важности и значају гајења, бриге и неговања</li></ol> |

<sup>1</sup>Област деловања могу бити кључне области квалитета или били који аспект рада школе (врло специфичан).Може их бити и више.

<sup>2</sup>Дати што прецизнији назив активности која се предлаже (да буде јасно шта се ради). Може бити више различитих активности.

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                   | биљака. Развијање одговорности код ученика . Развијање и неговање здравих стилова живота                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Циљеви и очекивани исходи активности <sup>3</sup> | <p>➤ <b>КРЕАТИВНЕ ДРАМСКЕ РАДИОНИЦЕ :</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Кључне компетенције: компетенција за целоживотно учење, комуникацију, сарадњу</li> <li>- Предметне компетенције: компетенције за учење, комуникација, решавање проблема, сарадња, естетичка компетенција</li> <li>- Исходи: ученици препознају и развијају сопствене стваралачке способности и креативност, овладавају појмом естетичка вредност , језичком културом у уметничком домену, показује позитиван однос према култури различитих заједница-</li> </ul> <p>➤ <b>МАТЕМАТИЧКЕ МОЗГАЛИЦЕ, ИГРЕ И ПРИЧЕ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Кључне компетенције: решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама и дигитална компетенција</li> <li>- Предметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, разумевање и проширивање математичких знања</li> <li>- Исходи: ученици умеју да препознају и развијају сопствене стваралачке способности, креативност и друге потенцијале, умеју да примене стечено знање, знају да реше задати проблем, знају самостално да проналазе решења проблема.</li> </ul> <p>➤ <b>БАШТА КАО ЛАБАРАТОРИЈА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Кључне компетенције: одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузетништво</li> <li>- Предметне компетенције: сарадња, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</li> <li>- Исходи: истражује особине биљке и води рачунао безбедности током рада. Развијена еколошка свест. Изграђена свест о оговорном понашању према биљкама у непосредном окружењу. Умеју да истраже особине биљака.</li> </ul> |
| Опис активности <sup>4</sup>                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

<sup>3</sup>Повезати са општим кључним компетенцијама (ЗОСОВ) и предметним компетенцијама, као и са очекиваним исходима. Навести посебно за сваку предложену активност.

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             | <p><b>1. КРЕАТИВНЕ ДРАМСКЕ РАДИОНИЦЕ:</b> током целе школске године, једном недељно у трајању од сат и по времена, рад у учионици, школском дворишту, Дому културе.</p> <p><b>2. МАТЕМАТИЧКЕ МОЗГАЛИЦЕ, ИГРЕ И ПРИЧЕ:</b> током целе школске године, једном недељно у трајању од сат и по времена, рад у учионици, школском дворишту.</p> <p><b>3. БАШТА КАО ЛАБАРАТОРИЈА :</b> током целе школске године, два пута недељно у трајању од једног школског часа, рад у учионици, школском дворишту.</p> |
| Циљна група којој је намењено <sup>5</sup>  | <p><b>1. КРЕАТИВНЕ ДРАМСКЕ РАДИОНИЦЕ : од 1-8 разреда</b></p> <p><b>2. МАТЕМАТИЧКЕ МОЗГАЛИЦЕ, ИГРЕ И ПРИЧЕ : од 1-8 разреда</b></p> <p><b>3. БАШТА КАО ЛАБАРАТОРИЈА : од 1- 8 разреда</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Носиоци активности <sup>6</sup>             | Учитељи, наставник српског језика, математике, информатике, биологије, географије                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Место реализације <sup>7</sup>              | Учионице, школско двориште, локални ресурси (Дом културе)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Потребно ангажовање извршилаца <sup>8</sup> | Наставници: 60%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Исхрана ученика <sup>9</sup>                | Школа планира да понуди ужину ученицима                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Процена обухвата ученика <sup>10</sup>      | <p>Први циклус: око 30</p> <p>Други циклус: око 20</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

<sup>4</sup>Описати сваку предложену активност (како се види реализација, динамика – колико пута недељно, трајање у току дана, начин организације, посебне специфичности),

<sup>5</sup>Навести све циљне групе којима су намењене активности, за сваку активност посебно

<sup>6</sup>Навести ко треба да буде реализатор (профилација наставника, стручни сарадник..)

<sup>7</sup>Навести где треба да се реализује предложена активност (типска учионица, сала, специјализовани кабинет, лабораторија, спољни терени, локални ресурси)

<sup>8</sup>За сваког извршиоца написати проценат норме за додатно ангажовање (навести и ако је потребно додатно ангажовање ложача, техничког особља и колико)

<sup>9</sup>Описати начин обезбеђивања ручка за ученике који се укључују

<sup>10</sup>Дати процену ученика који ће бити укључени у пројекат (што прецизније и за оба циклуса)

|                               |                             |
|-------------------------------|-----------------------------|
| Додатни ресурси <sup>11</sup> | Обезбедити ђубриво за биљке |
|-------------------------------|-----------------------------|

## ПРОЈЕКАТ

„Еко шума-школски парк,,

### САДРЖАЈ ПРОЈЕКТА:

УЧЕЊЕ о важности очувања животне средине и развијање еколошке свести кроз предавање и радионице о екологији и значају сађења дрвета.

Посадити дрво пауловније 80 -90 комада. Сваки ученик сади своју садницу и брине о њој.Учење кроз практичан рад и амбијенталну наставу.

Улепшат своје животно окружење, одговоран однос према себи и околини у којој се живи.

Позитиван однос према ДКР-друштвено корисном раду

### ЦИЉЕВИ ПРОЈЕТА: Општи и специфични

- Развијање еколошке свести
- Стицање елементарних појмова о биљкама, процесима раста и развоја
- Подстицање децијег интересовања, креативности и радозналости
- Развијање истраживачких активности код деце
- Подстицање уочавања узрочно последичних веза, појава и процеса, слободно исказивање својих запажања и предвиђање,
- Развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других
- Развијање свести о заштити и унапређењу животне средине као и могућностима личног ангажовања у заштити ж.с.
- Развијање и неговање здравих стилова живота ( рад, брВАК НА ОТВОРЕНОП ПРСТОРУ, жизичка активност
- Неговање тимског, заједничког и колективног духа

<sup>11</sup>Навести све врсте и количину недостајућих ресурса да би пројекат успео (шта треба урадити, купити, обезбедити, прилагодити и навести начин на који се ови ресурси могу обезбедити)

- Неговање другарства и толеранице
- Развијање социјалних вештина
- Развијање љубави према природи и осећања дужности да чувају и заштите природу
- Развијање позитивног односа према раду
- Стицање радних навика
- Неговање и развијање важности друштвено корисног рада
- Засадити и неговати дрво „Пауловнија,,
- Направити и бринути о Еко парку и садницама
- Оснивање „Ученичке задруке,,

#### ЗАДАЦИ ПРОЈЕКТА :

- Научити основне појмове о екологији
- Научити ученике да чувају и негују биљку
- Схватити раст,развој и напредовање биљке
- Истражити услове живота биљке, шта је потребно да расте
- Уредити школско двоиште\*(пошумљавање)
- Уредити изградити код ученика осећај за лепо окружење и значај боравка у природи
- Изградити свест и позитиван однос према друштвено –корисном раду
- Ширизи значај ДКР
- Створити радну навику код ученика
- Пратити раст и развој

#### Фазе пројекта

I ПРВА ФАЗА: ДОГОВОР ( ЂАЧКИ ПАРЛАМЕНТ, САВЕТ РОДИТЕЉА И ШКОЛСКИ ОДБОР -УСВАЈА КРОЗ ШКОЛСКА АКТА (ГПР)

II ДРУГА ФАЗА ПРИПРЕМНЕ АКТИВНОСТИ ЗА НАБАВКУ И САЂЕЊЕ БИЉАКА ( ДОГОВОР СА СПОНЗОРИМА ЗА КУПОВИНУ САДНИЦА, ДОГОВОР О ТЕРЕНУ,РАСПОРЕД РАДА И АКТИВНОСТИ

III ТРЋА ФАЗА : ЕДУКАЦИЈА –РАДИОНИЦЕ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА У НАСТАВНИ САДРЖАЈ

4.ЧЕТВРТА ФАЗА : САЂЕЊЕ ДРВЕЋА

5. ЕДУКАЦИЈСА: ГОСТ ПРЕДАВАЧ

6.ПРАЋЕЊЕ РАСТА И РАЗВОЈА БИЉКЕ-НЕГОВАЊЕ БИЉКЕ-ЕКО ПАТРОЛЕ

## 7. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

У Липару, 26.6.2026. године

Председник ШО

---

Директор школе

---